

LÆRERVEJLEDNING FEBERVILD

20 BØRNE-
26 U-LANDS
KALENDER

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

RWANDA

Velkommen til Børnenes U-landskalender

I denne lærervejledning finder du alt, hvad du skal bruge for at kunne planlægge et både sjovt og fagligt engagerende undervisningsforløb:

- ✓ **Introsektionen** i starten af bogen giver dig på fire sider et lynoverblik over, hvad materialet består af og konkrete ideer til at bringe elevbogen, hjemmesiden og opgaverne i spil.
- ✓ **Faktasektionen** giver dig nyttig og grundig baggrundsviden om årets land, om UNICEF og om årets hjælpeprojekt i Rwanda.
- ✓ **Opgavesektionen** bagerst giver dig komplet oversigt over alle materialets opgaver, aktiviteter, værktøjer, kompetencemål og film. Altså de byggeklodser, du frit kan lave dit forløb med.

Rigtig god fornøjelse med undervisningen!

Tre ting, materialet skal give dig og eleverne

Materialet er udarbejdet, så mange af aktiviteterne **understøtter det 21. århundredes kompetencer**, som handler om evnerne til at undersøge, samarbejde, formidle og være både kreativ og kritisk tænkende.

Vi stræber efter **høj fagfaglighed**, en god didaktisk kvalitet i alle dele af materialet – og faglig relevans, så du også får understøttet klassetrinnets kompetencemål i al den tid, I arbejder med det.

Og endelig er det allervigtigste mål, at dine elever skal få **en spændende og engagerende oplevelse** ud af undervisningen – og blive efterladt med et indtryk af en stor og spændende verden.

Globalt udsyn i børnehøjde

I sin kerne sigter materialet mod at give eleverne et indtryk af en verden, en dagligdag og et børneliv, der både ligner deres eget – og er meget anderledes.

I år handler materialet om det frodige bakkeland i Afrikas hjerte, der på mange måder gør tingene lidt anderledes.

Dine elever får et unikt indblik i børnenes hverdag flere steder i det lille land – gennem blandt andet fortællinger, film, billedserier og mange typer faglige opgaver.

Vælg frit opgaver og aktiviteter efter din tid og dit behov

Der findes ikke én korrekt måde at arbejde med materialet på.

Materialet er bygget sådan, at du nemt og frit kan plukke og sammensætte de opgaver og aktiviteter, som passer bedst til dine elever og den periode, der er sat af – og med mindst mulig forberedelsestid for dig.

Du får et forslag til et godt grundforløb og flere miniforløb, der er lige til at bruge, og så en masse opgaver, du frit kan supplere med.

Vi har bestræbt os på at differentiere alle opgaver, så du ikke skal bruge for mange kræfter på at tilpasse dem.

Nogle skoler tilrettelægger et fag- eller temaforløb på en eller to uger, mens andre bruger helt op til seks uger. Nogle bruger 'bare' materialet i et eller to fag, andre laver tværfaglige temauger med alle fag.

Indhold

INTRO TIL NYE LÆRERE

- 2 Velkommen til Børnenes U-landskalender
- 4 Overblik over materialets dele
- 6 Tips: Sådan bruger du materialet

FAKTA OM RWANDA

- 8 Velkommen til Rwanda
- 9 Rwandas historie
- 14 Rwanda i dag
- 18 Danmark i Rwanda
- 20 Værd at vide om Rwanda
- 26 Natur, geografi og klima
- 30 Kigali – en anderledes storby
- 32 Årets projekt i Rwanda
- 34 Hvem er Unicef?

OPGAVER OG AKTIVITETER

- 36 Her er alle årets opgaver – fag for fag
- 43 Miniforløb: Arbejd med børneportrætter
- 44 Oplev årets projekt i børnehøjde
- 44 Aktiviteter fra DR til skolerne – og bibliotekerne
- 45 Intro: Sådan fungerer web-værktøjerne
- 46 Trin for trin: Fotohistorier
- 48 Trin for trin: Børnenes egen U-landskalender
- 50 Overblik: Opgavernes kompetencemål
- 51 Overblik: Her er alle filmene

FEBERVILD: LÆRERVEJLEDNING

Af Michael Larsen og Christian Vaabensted

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen m.fl. – Layout: Anna Olesen

Overblik: Her er materialets hovedelementer

Årets to bøger kan læses i flere formater

– elevbogen og lærervejledningen.

Elevbogen rummer både fortællinger og masser af dokumentariske indtryk fra Rwanda, som eleverne kan bruge i arbejdet med materialets fagopgaver.

Mette Finderups fortælling 'Febervild' er i centrum. Hun har også digtet tre små fabler i lavt lix, der er inspireret af rwandiske traditioner.

Desuden rummer elevbogen en masse korte faktatekster i form af ordforklaringer, billedtekster og tematiske faktasider. Bogen er rigt illustreret med fotos og tegninger. Bogens fortællinger findes også på hjemmesiden som lydbøger og som skærm-bøger med tekst og oplæsning til de mindre læsestærke elever.

Lærervejledningen, som du læser i lige nu, rummer alt, hvad du har brug for til at forberede et kort eller langt forløb – med en introsektion, en faktasektion med baggrundsviden og en sektion med tips og overblik over opgaver og aktiviteter.

Lærer-universet

– sektion på hjemmesiden med filmbank, opgavebank og andre ressourcer.

Inde under punktet 'For lærere' øverst på hjemmesiden ligger en stor sektion med alle de materialer, du skal bruge.

Opgavebanken rummer alle materialets fagopgaver som PDF'er.

Filmbanken rummer alle materialets film. Også dem, eleverne møder rundt om på hjemmesiden. Årets DR-film er der links til, men de afspilles inde på DR's hjemmeside. Bagest i lærervejledningen kan du se en oversigt over alle film.

Billedbanken: Her er der tematiske fotoserier med billeder fra elevbogen, lærervejledningen og hjemmesiden. Brug dem, hvis du fortæller frit i klassen eller selv laver andre aktiviteter.

Andre materialer: Du finder bøgerne som PDF, links til mere viden, adgang til tidligere års materialer m.m.

Mange opgaver og aktiviteter

– en stor samling af opgaver, der er klar til brug i mange fag i 1.-5. klasse.

Inde i lærer-universets Opgavebank på hjemmesiden finder du den præcise instruktion til alle materialets opgaver og forløb. Hver opgave beskrives på et PDF-opgaveark, der er lige til at printe ud. Det rummer både detaljeret vejledning, materialeliste, undervisningsmål osv. I en del af opgaverne er der også elevark.

Til mange fag og niveauer

Der er opgaver til en række fag, i år bl.a. til Dansk, N/T, Matematik, Madkundskab, Billedkunst og Håndværk & Design.

Alle opgaverne rummer differentierede aktiviteter til forskellige klassetrin – og i de fleste indgår både research, refleksion og praktisk/kreativ produktion. Der er både opgaver til at arbejde i klassen med materialets digitale aktiviteter – og mange rent analoge. Læs om alle opgaverne på side 36-44.

Mød årets projekt – og Rwandas børn tæt på

– to temaer på hjemmesiden, der bringer eleverne helt tæt på hverdagen.

'Rwandas børn':

På denne temaside får dine elever en unik mulighed for at lære tre rwandiske børn nærmere at kende. De lever lidt forskellige liv. Et barn bor i hovedstaden Kigali, et barn bor i en typisk landsby ude i bakkerne, og et barn bor i en fiskerfamilie ved den store sø Lake Kivu.

I møder børnene og deres hverdag i små film, en vennebog, fotoserier og et tidshjul over en typisk dag. Til temasiden er knyttet et mini-forløb med opgaver til Dansk og N/T. Eleverne kan bl.a. lave en vennebog om sig selv og drøfte forskel i levevilkår. Se mere på side 43.

Oplev årets projekt i børnehøjde

UNICEF Danmark har lavet en temaside, hvor eleverne finder ud af, hvad pengene fra U-landskalenderen går til i år. Det bliver fortalt med små filmklip og korte tekster. Se mere på side 44.

Lav fine, faglige fotohistorier

– med billeder, lyde fra Rwanda og elevernes egne små tekster.

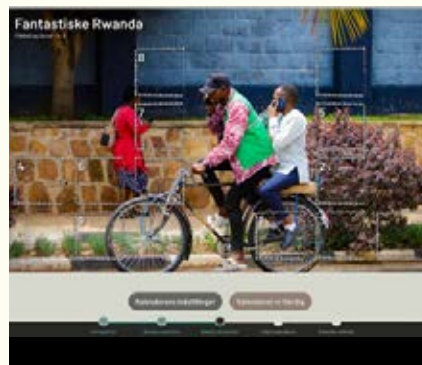
Dette er det ene af U-landskalenderens to web-værktøjer, hvor eleverne researcher, løser opgaver og selv formidler om alt det, de oplever undervejs. Processen er enkel, faglig og stramt struktureret. Alt, hvad eleverne skal bruge – også til researchen – ligger klar i web-værktøjet. Og resultatet ser godt ud.

Eleverne laver fotohistorier i syv trin. Til hvert trin vælger de et billede og skriver billedtekst. De skal løse en bestemt opgave ved at researche, tage noter og formidle en besvarelse – støttet af guidende spørgsmål.

Der er tre temaer at vælge imellem til Dansk og N/T, og i hvert tema er der tre opgave-emner. Resultatet kan eleverne vise frem for klassen eller forældrene.

Se mere på side 45-47.

Niveau: Primært til 1.-3. klasse, men det er også populært i 4.-5. klasse.

Byg en digital kalender

– eleverne laver nemt en interaktiv lågekalender til fx forældrene.

Også med dette web-værktøj laver eleverne et digitalt produkt, der ser godt ud og har masser af faglighed. Den basale proces er nem og minder om fotohistorierne, men mulighederne og resultatet er helt anderledes: De laver en digital lågekalender, hvor de lægger viden om årets land ind bag hver låge – i form af foto, overskrift og billedtekst. Kalenderen laver de til fx forældrene.

Modtagerne kan se kalenderen og åbne lågerne på enhver computer eller mobil. De kan også sende den videre.

Med 4, 7, 12 eller 24 låger fortæller eleverne om de vinkler på årets land, de synes, er vigtige. De researcher, skriver, vælger og disponerer. I kan også udbygge med et mini-forløb med enkle opgaver, der lærer eleverne om kommunikation. Se mere på side 48-49.

Niveau: Primært til 3.-5. klasse – evt. med yngre elever i en forenklet proces.

'Opdag Rwanda'

– slip eleverne løs eller gå på fælles opdagelse i mange sider af årets land.

Den centrale temaside om årets land er en sjov introduktion til jeres forløb. Eleverne leger sig til et bredt indblik i børnehøjde – gennem film, infografik, billedserier, faktabøger og quizzer.

De kommer bl.a. på besøg i Kigali, ud i landsbyerne blandt de grønne bakker, oplever skolen, cykel-akrobaterne og fiskersamfundet ved Kivu-søen – og kan læse om nogle af Rwandas mest spændende dyr. Alt sammen i små bidder.

Du kan lade eleverne gå på opdagelse på egen hånd, eller du kan styre processen med forslagene i den tilhørende opgave i Opgavebanken.

Adgang til skærmbøger

På denne side ligger også årets fortælling og de tre fabler som skærmbøger med oplæsning, hvor svage læsere kan læse/lytte-træne side for side.

Niveau: Både til 1.-2. kl. og til 3.-5. kl.

Film og aktiviteter fra DR Ramasjang og Ultra

– begge DR's børnekanaler er i Rwanda og tilbyder klasseaktiviteter i efteråret.

DR Ramasjang har lavet en ny serie med Hr. Skæg og Motor Mille, som rejser til Rwanda for at besøge en ven. Men de ender med at blive klonet og rodet ind i forviklinger, hvor de må have hjælp fra rwandiske børn for at rede trådene ud. Der hører også en sang til – se mere om sangen side 42.

DR Ultra har sendt Jonas Madsen på en særlig mission for Ultra Vildt: Han skal til den store rwandiske nationalpark på savannen for at prøve at finde en eller flere af 'The big five' – Afrikas mest ikoniske dyr. Undervejs lærer han en del om rwandas natur og savannens andre dyr.

Du kan finde links til filmene i Filmbanken i lærer-universet. DR har også lavet **en aktivitet** til både Ultra- og Ramasjang-filmene. **Heldige klasser kan få besøg af værterne.** Læs mere side 44.

Sådan bruger du materialet

Start med at få et hurtigt overblik over materialets indhold

1 Kig i elevbogen, og tjek hjemmesiden. Husk på hjemmesiden både at kigge på introsiden til eleverne ('Opdag Rwanda'), på de to web-værktøjer og på lærer-universet med Opgavebank, Film-bank m.m.

Tjek også de to temasider til elever om børneportrætter og om årets projekt i børnehøjde.

2 Hvis du vil klædes på med fakta om årets land, så du kan

svare på ekstra elevspørgsmål, så læs artiklerne om Rwanda i fakta-sektionen her i lærervejledningen.

3 Tjek opgavearkene med opgaver til alle fag. De ligger klar i Opgavebanken på hjemmesiden.

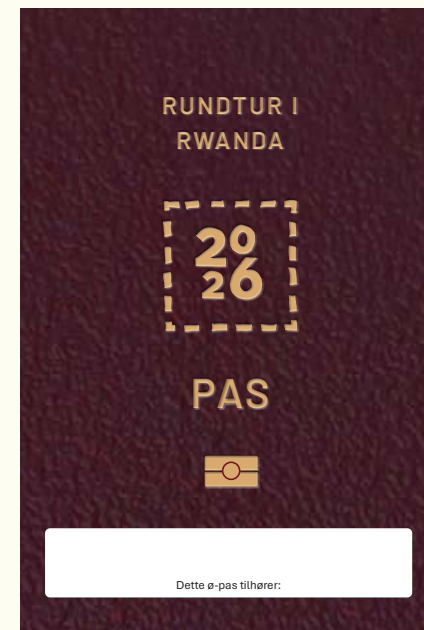
4 Sammensæt dit forløb, og skaf eventuelle materialer til de praktiske opgaver: Læs om mulighederne her i lærervejledningen og byg et forløb, der passer hos jer.

Hvad med faglighed og undervisningsmål?

For alle materialets opgaver og materialer tilstræber vi, at de har 'faglige vitaminer' og understøtter væsentlige undervisningsmål for hvert fag og klassetrin.

Inde i hvert af opgavearkene får du en oversigt over, hvilke kompetenceområder, kompetencemål og færdigheds-/vidensmål, netop denne opgave særligt understøtter.

Bagerst her i lærervejledningen finder du desuden et skema, der giver dig hurtigt, samlet overblik over fagene og hvilke kompetencemål, der særlig understøttes af materialets opgaver.

1.-5. klasse: Alle kan være med

I hvert opgaveark kan du øverst se, om aktiviteterne er målrettet 1.-2. eller 3.-5. klasse.

De fleste opgaver rummer differentierede aktiviteter til begge grupper – og en del skoler **bruger også materialet i 0. og 6. klasse.**

Desuden bruger flere og flere **specialskoler** materialet, bl.a. fordi der er så mange billeder og illustrationer i både bogen og på hjemmesiden. Samtidig er det varieret, så det er nemt at plukke i og lave forløb, der er tilpasset **særlige elevgrupper.**

Hvor meget tid skal jeg sætte af?

Materialet rummer mange opgaver og aktiviteter til flere fag.

Du kan sagtens 'nøjes' med at bruge det til en periode i et eller to fag, men mange laver tværfaglige temauger med alle fag.

Der er rigeligt til et godt fag- eller temaforløb på en eller to uger. Nogle skoler bruger materialet i op til seks uger.

Passer året rundt – og der er også andre lande

Hjemmesiden med årets materiale bliver liggende på nettet, så I kan bruge det i årevis fremover.

Du kan også stadig bruge U-landskalenderens tidligere materialer om mange andre lande i Afrika, Asien og Mellemøsten. Find links til dem i lærer-universet under 'Tidligere års materiale'.

Find det hele her:
2026.u-landskalender.dk

... også til undervisning i verdensmålene

Mange skoler arbejder med FN's 17 verdensmål i særlige forløb eller perioder. Her passer det fint at bruge U-landskalenderens materialer.

Hele jeres 'rejse' til årets land er tilrettelagt, så det viser eleverne, hvad verdensmålene handler om i praksis. Materialet om Rwanda berører i særlig grad disse mål:

Mål 3: Sundhed og trivsel

Mål 5: Ligestilling mellem kønnene

Mål 6: Rent vand og sanitet

Mål 7: Bæredygtig energi

Mål 17: Partnerskaber for handling

Masser af muligheder – både med og uden skærm

Materialet giver stor frihed til at veksle mellem digitale og analoge aktiviteter i et fleksibelt forløb. Og alt er tilrettelagt, så det spiller sammen og er nemt at gå til.

Analoge aktiviteter:

Elevbogen og de fleste opgaver indbyder til fordybelse, undersøgelser og kreativitet – helt uden skærme. I de fleste opgaver skal man bruge hænderne, samarbejde eller lave fysisk aktivitet.

Digitale aktiviteter:

Hjemmesiden tilbyder flere måder at arbejde med skærm – med tilhørende opgaver, der både er

kreative og reelt styrker elevernes digitale kompetencer. Tjek fx disse:

- **Den introducerende side 'Opdag Rwanda'** med film, billedserier, små faktabøger og quizzes.
- **De to temasider** med film, billeder og tekster. Den ene udfolder årets projekt i børnehøjde, den anden rummer portrætter af tre rwandiske børn og deres hverdag.
- **De to web-værktøjer**, hvor eleverne arbejder kreativt med fothistorier eller en digital lågekalender. Her er høj digital trykthed, fordi eleverne hverken skal søge på andre hjemmesider eller bruge andre programmer.

Få god inspiration til et færdigt grundforløb

Materialet er tilrettelagt, så du selv frit kan sammensætte et forløb, der passer til din klasse.

Du kan evt. tage udgangspunkt i det forslag til et færdigt grundforløb, vi har lavet.

Her kommer I godt omkring årets vigtigste emner i flere fag. Oven i dette grundforløb kan du så bygge flere af materialets opgaver og aktiviteter på, så det passer til de fag og den tid, I vil bruge.

Her finder du grundforløbet:

Grundforløbet er beskrevet i detaljer i **Opgave 1, der ligger i Opgavebanken på hjemmesiden**. Her er der også gode ideer til, hvilke andre opgaver, du skal bruge i forløbet.

Grundforløbet indeholder disse hovedaktiviteter:

- Sæt Rwanda på verdenskortet.
- Undersøg årets projekt.
- Brug 'Opdag Rwanda' – med film, billedserier quizzes mm.
- Læs elevbogen sammen.
- Lav kreative opgaver i Billedkunst.
- Musik, leg og bevægelse.
- Lav fra mad fra Rwanda.
- Lav Forsøgsoptillinger i N/T.
- Lav digitale fothistorier og Børnenes Egen U-landskalender.

Velkommen til Rwanda

Rwanda er et lille, grønt og tætbeboet land midt i det centrale Østafrika. Det kaldes ofte 'de tusind bakkers land' på grund af sit bjergrige og frodige landskab. Naturen er enestående på flere måder. Mod vest ligger den store, vulkanske Kivu-sø. I nord ligger Virunga-bjergene, som er en del af det eneste område i verden med bjerggorillaer. Og mod øst er der savanne og skovområder.

Rwanda var fra slutningen af 1800-tallet og frem til 1962 under først tysk og dernæst belgisk kolonimagt. De to kolonistyrer var i høj grad med til at opbygge diskrimination og etniske spændinger mellem landets befolkningsgrupper. Spændingerne blev yderligere forværret i de første årtier efter Rwandas selvstændighed. Det kulminerede i 1994 i det voldsomme folkedrab, hvor op mod en million tutsier blev dræbt på bare 100 dage.

Men siden 1994 har Rwanda forvandlet sig markant.

Meget af den udvikling har netop haft fokus på, at tragedien med folkedrabet aldrig må kunne ske igen. Der har været høj økonomisk vækst, massive reformer og forbedringer på mange områder. Og der gøres stadig en stor indsats for at opbygge en fælles nationalfølelse, hvor man ikke længere identificerer sig som primært hutu eller tutsi, men som rwander.

Udviklingen er særligt imponerende, fordi Rwanda før 1994 faktisk var et af verdens mindst udviklede lande.

Der er dog stadig udfordringer, der ikke er løst. Der er bl.a. stadig udbredt fattigdom – særligt i landdistrikterne – begrænset adgang til rent drikkevand og begrænsninger i sundhedssektoren.

Rwandas historie

Rwanda ligger nærmest midt på det afrikanske kontinent – klemte inde mellem Tanzania i øst, DR Congo i vest, Uganda i nord og Burundi i syd. Rwanda er en smule mindre end Jylland, men med over 14 millioner indbyggere er det et af de tættest befolkede lande i Afrika. Det meste af landet består af grønne bakker og små bjerge, som blev dannet af de samme tektoniske forskydninger i jordskorpen, som skabte den gigantiske formation Great Rift Valley, der strækker sig hele vejen fra Mellemøsten til Mozambique i det sydlige Afrika.

Hutuer, tutsier og twa

Gennem årtusinder har flere befolkningsgrupper bosat sig i det frodige område, der i dag er Rwanda. Tre af dem blev vigtige for landets nyere historie – fordi de blev brugt til at skabe forskelle og etniske spændinger.

Twa-folket var oprindeligt et folk af jæger-samlere. Senere slog nye grupper sig ned i området – bønder og kvægavlere, der blev de senere hutuer og tutsier.

Hutuer, tutsier og twa bliver ofte forsimplet omtalt som tre helt fasttømrede etniske grupper – hvor nogen var bønder, og andre var kvægejere. Men også tilbage i historien var virkeligheden lidt mere kompleks.

Flere ting kunne spille ind på identiteten og hvilken gruppe, man tilhørte: Fx rigdom, kvægejerskab, politiske relationer, slægt, social status og forholdet til den kongelige magt. Derfor kunne nogle faktisk skifte gruppe, hvis de fx blev rigere på kvæg, giftede sig ind i en anden gruppe eller gjorde kongen en tjeneste.

Men med tiden talte folk i Rwanda beslægtede sprog, de delte myter og religiøse ideer, og de organiserede sig i klaner, som gik på tværs af de sociale grupper.

Tutsierne dominerede eliten i kongeriget

Det rwandiske samfund var organiseret i klaner, men fra ca. 1400-tallet begyndte klanerne at samle sig i små kongeriger. Et af dem blev styret af Nyiginyady-nastiet, og fra midten af 1700-tallet blev dette rige

mere og mere dominerende. I løbet af 1800-tallet, især under kong Kigeli Rwabugiri IV, nåede riget sin største udstrækning ved at erobre områder mod vest og nord.

Den politiske magt var koncentreret omkring kongen (mwami), og den øverste elite var overvejende tutsier. Fordelingen af både jord, politisk magt, kvæg og andre ressourcer var ofte ulige. Bønder kunne forsøge at få kvæg, land og beskyttelse gennem en lokal herremand fra eliten, men så skyldte de ham til gengæld arbejde og loyalitet – omtrent som i et klassisk feudalsamfund.

Tyskernes forsinkede ankomst

I maj 1894 ankom den tyske grev Gustav Adolf von Götzen til Rwanda og blev modtaget af kong Rwabugiri. Kongen vidste bare ikke, at Tyskland allerede havde fået anerkendt et herredømme over Rwanda af de andre europæiske magter ved Berlinkonferencen i 1884-1885.

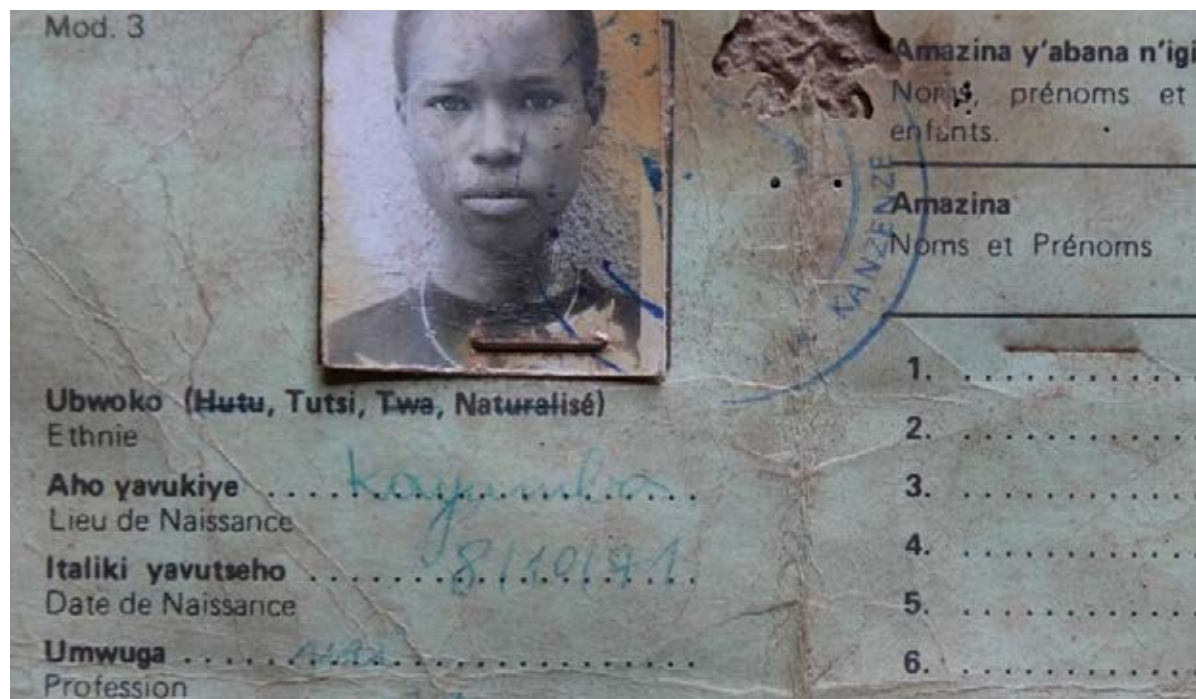
De næste omkring 20 år styrede tyskerne Rwanda gennem den meget velorganiserede administration,

Køerne af den særlige race *inyambo* har historisk været forbundet med Rwandas konger som symbol på velstand og status. I dag bruges køerne stadig ved særlige ceremonier.

Byen Nyanza var Rwandas sidste kongelige hovedstad fra ca. 1898 til 1962. Her ligger Kongens Palads – som er en rekonstruktion af det oprindelige rwandiske palads.

Belgierne indførte identitetskort, der også registrerede rwandernes etnicitet. Under folkemordet på tutsierne i 1994 blev disse identitetskort også brugt til at udpege tutsier ved vejspærringer.

Juvénal Habyarimana var præsident fra 1973 til 1994. Hans fly blev skudt ned den 6. april 1994. Det udløste folkemordet på tutsierne.

som rwanderne selv allerede havde opbygget. På den måde kunne tyskerne spare personale, så der selv i 1914 kun boede ganske få tyske embedsmænd i Rwanda.

Tyskerne baserede i høj grad deres styre på eksisterende tutsi-eliter – bl.a. ud fra europæiske raceteorier – og det forstærkede skillelinjerne og ulighederne i samfundet.

Belgisk kolonimagt – og nye identitetskort

Efter Tysklands nederlag i Første Verdenskrig blev Rwanda overdraget til Belgien som en del af Versailles-traktaten.

Belgierne involverede sig langt mere i Rwanda end tyskerne. Og allerede fra begyndelsen af 1920'erne begyndte de at ændre kolonipolitikken radikalt.

Også de belgiske koloniherrer var nemlig stærkt præget af datidens raceteorier, og de mente, at tutsierne var mere naturligt egnede som ledere. Tutsier fik derfor ofte bedre adgang til skolegang og til stillinger i den offentlige forvaltning.

Det belgiske kolonistyre begyndte også i stigende grad at inddele og kategorisere befolkningen.

De samlede også adgangen til uddannelse, administrative stillinger og politisk indflydelse hos dem, som de kategoriserede som tutsier – mens mange andre lokale ledere fik frataget deres magt.

I 1930'erne indførte belgierne identitetskort, og her blev alle rwandere registreret som enten hutu, tutsi eller twa. Dette gjorde de tidligere, mere flydende kategorier til mere faste, administrative identiteter, som også gik i arv i familierne.

Denne kategorisering var ikke i sig selv den direkte årsag til folkedrabet på tutsierne i 1994. Men den fik store eftervirkninger. For sidenhen brugte andre politiske aktører disse kategorier til at retfærdiggøre yderligere forskelsbehandling.

Rwanda bliver uafhængigt

Efter 2. Verdenskrig voksede ønsket om uafhængighed i mange afrikanske lande – også i Rwanda.

I slutningen af 1950'erne voksede spændingerne i landet i takt med, at forskellige grupper diskuterede landets fremtid. De belgiske myndigheder ændrede nu nogle af deres politikker og begyndte i stigende grad at støtte hutu-bevægelser.

I 1959 blev disse forandringer ledsaget af vold mod tutsier – mange blev dræbt, fordrevet eller flygtede til nabolandene.

Da Rwanda endelig opnåede sin uafhængighed fra Belgien den 1. juli 1962, blev magten overtaget af Grégoire Kayibanda, som blev den første præsident. Og hermed tog den politiske magt en markant drejning.

Identitetspolitikken skærpes

Nu blev Rwanda en republik under hutupartiet Parmehutu. Den politiske frihed blev betydelig indskrænket, og identitetspolitik prægede dagliglivet.

Tutsier blev nu diskrimineret inden for både uddannelse, jobs i det offentlige og adgang til politisk indflydelse – blandt andet gennem kvotesystemer. Desuden

fik mange af de tutsier, der flygtede under volden i de sidste år af det belgiske styre, ikke lov til at vende hjem.

Der opstod også fortællinger, der fremstillede tutsier som fremmede snarere end som en del af det rwandiske samfund.

I 1973 tog general Juvénal Habyarimana magten i et militærkup og styrede landet som diktator helt frem til 1994. Under hans regime fortsatte diskriminationen af tutsierne, og spændingerne voksede.

Borgerkrig og folkedrab på tutsierne

I oktober 1990 indledte oprørshæren 'Rwandas Patriotiske Hær' (RPA) en væbnet indtrængen i Rwanda fra nabolandet Uganda. RPA var den væbnede del af den politiske bevægelse RPF (Rwandas Patriotiske Front), som dengang hovedsageligt bestod af rwandiske tutsi-flygtninge.

Det udløste en lang borgerkrig, og ekstremistiske grupper, militser og hadefulde medier rettede i stigende grad angreb mod tutsier og andre politiske modstandere.

Den 6. april 1994 blev præsident Habyarimanas fly skudt ned ved Kigali – og præsidenten døde.

Det blev startskuddet til et planlagt og systematisk folkedrab på tutsierne. Et af de blodigste, hurtigste og mest dramatiske folkedrab i nyere historie.

De 100 blodige dage

I løbet af kun 100 dage blev op mod en million mennesker dræbt. Ofrene var primært tutsier, men også moderate hutuer, der modsatte sig volden, blev dræbt.

Drabene skete med skydevåben, macheter og andre redskaber. Samtidig blev hadtale spredt via radiostationen RTLM, som opildnede til vold og dehumaniserede tutsierne ved at kalde dem kakerlakker og slanger.

Til trods for tegn på, at noget forfærdeligt var under opsejling i Rwanda, blev folkedrabet mødt af en svigende reaktion fra det internationale samfund.

FN's fredsbevarende styrke i Rwanda (UNAMIR) blev reduceret netop på det tidspunkt, hvor behovet for international beskyttelse var størst. Og hverken styrkens mandat eller antallet af de fredsbevarende tropper var tilstrækkeligt til at stoppe de omfattende massakrer.

Først efter lidt over tre måneder fik oprørshæren RPA under Paul Kagames ledelse i juli 1994 nedkæmpet regeringshæren, og den politiske bevægelse RPF overtog kontrollen med landet – og fik dermed endelig sat en stopper for folkedrabet.

Men samtidig flygtede omkring to millioner mennesker til nabolandene. Det var både civile, tidligere embedsmænd, soldater og folk, der havde været med til at begå folkedrabet. Det skabte en flygtningekrise med store humanitære og regionale konsekvenser.

Genopbygningen af Rwanda

Paul Kagame blev hurtigt efter folkedrabet de facto-leder af Rwanda, og i år 2000 tiltrådte han officielt som præsident. Han har siden ledet et ambitiøst projekt med at genopbygge Rwanda.

Der er gennemført store satsninger på både økonomisk udvikling, uddannelse, sundhed og infrastruktur.

Rwanda fremhæves ofte som et mirakel i Afrika, fordi landet bl.a. har opnået at skabe høj vækst, faldende fattigdom, større lighed mellem kønnene og stabilitet.

Under og efter folkemordet flygtede ca. to millioner. Mange var tutsier, men der flygtede også hutuer, da regeringshæren blev besejret.

En vigtig del af genopbygningen har været en omfattende indsats for national enhed og forsoning.

Allerførst blev der gennemført en stor indsats for at skabe retfærdighed efter folkedrabet.

Mere end 100.000 mistænkte blev sat i fængsel, men det normale retsvæsen med dommere, anklagere og forsvarere var brudt sammen. I stedet oprettede Rwanda de såkaldte 'Gacaca-domstole' (Gacaca betyder græsplæne).

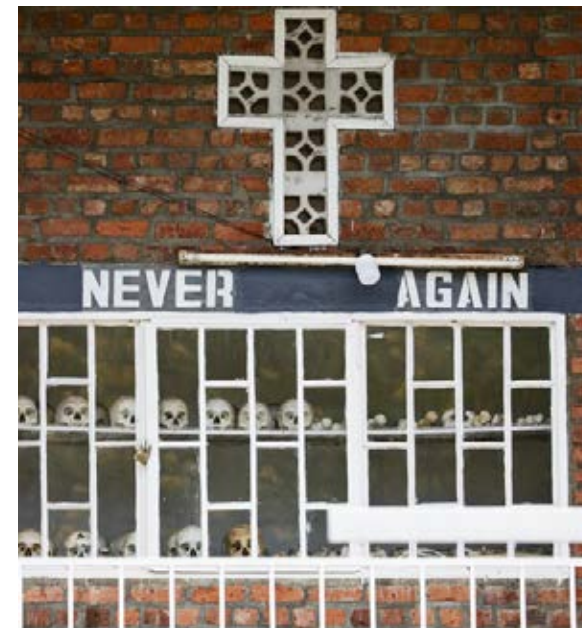
Disse domstole var midlertidige og nedsat af staten, og de var inspireret af traditionelle landsby-møder, hvor lokalsamfundet selv løste konflikter.

Dommerne var valgte lokale borgere. De dømte et meget stort antal gerningsmænd og skabte en form for retfærdighed.

Nationale indsatser styrker fællesskabet

Der har desuden været fokus på at genopbygge landets institutioner og støtte både overlevende og flygtninge.

Blandt de store nationale initiativer er programmet 'Ndi Umunyarwanda' (Jeg er rwandisk), der skal styrke

Der er omkring 250 mindesteder i Rwanda til ære for folkemordets ofre. Her er det ved den katolske kirke Saint Pierre i Kibuye.

Paul Kagame har været Rwandas præsident siden år 2000. I 2015 blev der gennemført en ændring i forfatningen, så han i teorien kan blive siddende helt frem til 2034.

Børn og unge undervises i Rwandas traditionelle danse. Dansene opføres stadig ved festivaler, ceremonier og andre store fester. De er en levende del af landets kulturarv.

fortællingen om et fælles ansvar og en fælles fremtid for alle i Rwanda.

Programmet har bidraget til at genskabe tilliden i befolkningen, og det har fået mange flygtninge til at vende hjem.

Mere overordnet arbejdes der på flere fronter for at styrke en samlet rwandisk identitet, hvor det fælles statsborgerskab, den nationale enhed og en fælles fremtidsvision vægtes højere end fortidens etniske skel.

Men der er også kritik.

Både forskere og menneskerettighedsorganisationer peger på, at Rwandas model bygger på stram politisk kontrol: partiet RPF og præsident Kagame dominerer solidt det politiske system, mens medierne i Rwanda har meget begrænset frihed og i høj grad udøver selv-censur.

Der har også været eksempler på, at kritikere risikerer chikane, fængsling eller har måttet gå i eksil.

Men det er samtidig både markant og usædvanligt, at landet har formået at skabe intern stabilitet og store fremskridt på ganske få årtier.

Umuganda og ubuntu – gamle traditioner i et nyt Rwanda

Genopbygningen af Rwanda handler ikke kun om nye veje, skoler og hospitaler. Landet bruger også de særlige 'home grown solutions', hvor regeringen har indført nye udgaver af gamle, lokale traditioner for at styrke fællesskab, samarbejde og lokal konfliktløsning. Og for at styrke en fælles identitet som rwandere.

En af de vigtigste er umuganda. Ordet betyder 'at gå sammen om en fælles indsats for at opnå et mål'.

Historisk set var umuganda en tradition for at hjælpe hinanden med tunge opgaver som at rydde en mark eller bygge et hus. I dag har staten gjort traditionen til en obligatorisk, fælles arbejdsdag, der afholdes den sidste lørdag i hver måned.

Lørdagen starter med, at butikker og marke-

der er lukkede, og trafikken begrænses mange steder. Alle arbejdsdygtige borgere mellem 18 og 65 år mødes i deres lokalsamfund for at udføre fælles opgaver som vejreparationer, affaldsindsamling, beplantning, vedligeholdelse etc. Selve arbejdet varer omkring tre timer, og bagefter samles folk ofte for at drøfte lokale problemer og tage fat på konflikter, før de vokser sig store.

Umuganda hænger tæt sammen med begrebet ubuntu. Ubuntu betyder 'jeg er, fordi vi er' og handler om, at et menneske kun bliver sig selv i fællesskab med andre.

Når rwandere mødes til umuganda for at forbedre deres lokalområde, viser de ubuntu i praksis ved at tage ansvar for hinanden og deres fælles samfund.

Alle bidrager til umuganda-dagen: En lørdag hver måned samles alle voksne i Rwanda for at yde en fælles indsats for at holde deres eget lokalområde pænt og velfungerende. Det kan være at luge ukrudt, plante træer, samle skrald, reparere veje eller lave andet vedligehold.

Rwandas regering har en plan, der skal gøre landet til et førende centrum for teknologi i Afrika. Planen har fokus på at digitalisere offentlige tjenester, udbygge bredbåndsnettet og forbedre fx landbrug, sundhed og uddannelse ved hjælp af IT.

Rwanda i dag

Rwanda bliver ofte fremhævet som et af de afrikanske lande, der har udviklet sig hurtigst siden 1994. Landet er stadig fattigt målt på indkomst, men der er bygget meget ny infrastruktur, og adgang til sundhed og skole er for store dele af befolkningen blevet bedre – men også på en række andre vigtige områder har udviklingen i Rwanda været noget helt særligt.

Økonomi, import og eksport

Økonomien har oplevet markant fremgang i de senere år. Den voksede faktisk med hele 9,4 procent i 2025, især drevet af serviceerhverv, industri og landbrug. Regeringen forsøger også at udvikle byerhverv, turisme, handel og teknologi.

Rwanda eksporterer især kaffe, te, mineraler og i stigende grad også guld, mens landet især importerer

fx brændstof, maskiner, transportudstyr, kemikalier og fødevarer. De vigtigste eksportmarkeder er De Forenede Arabiske Emirater, DR Congo, Kina og Storbritanien.

I parlamentet er flertallet kvinder

Siden folkekravet i 1994 er der blevet gennemført omfattende reformer i landet, der bl.a. har givet kvinder en langt mere central position i samfund og politik end tidligere. I 2008 blev Rwanda endda det første land i verden, hvor kvinder udgjorde flertallet i det nationale parlament. Nu i 2026 sidder der kvinder på over 60 % af pladserne i det ene kammer i Rwandas parlament – og kvinderne har også flertal i det andet kammer.

Udviklingen er understøttet af kønskvoter og en række reformer, der blandt andet har styrket kvinders

rettigheder til arv og ejendom – samt reformer, der skal øge kvinders beskyttelse mod kønsbaseret vold.

Fx har en omfattende jordreform betydet, at land nu både registreres i mandens og kvindens navn. Det giver gifte kvinder en langt stærkere juridisk og økonomisk sikkerhed, hvis ægteskabet opløses eller manden dør. I mange lande i verden har kvinder ikke den ret.

Samtidig har banker i samarbejde med den rwandiske stat udviklet særlige typer erhvervslån målrettet kvinder – bl.a. med mere lempelige krav til at stille sikkerhed for beløbet. Det giver dem bedre mulighed for at starte eller udvide små virksomheder på egen hånd.

Sociale normer, fattigdom og ulig adgang til ressourcer – særligt i landdistrikterne – begrænser dog stadig kvinders muligheder og rettigheder på flere andre områder.

Rwanda har verdens højeste andel af kvinder i parlamentet – de sidder på 63 procent af sæderne. Og andelen har været meget høj i mange år.

Kvinder i Rwanda har i dag langt bedre muligheder for at blive iværksættere end tidligere, fordi regeringen nu støtter dem med lån og rådgivning.

Langt de fleste rwandere arbejder i den uformelle økonomi, ofte uden kontrakt eller social sikring.

Turismen vokser – særligt fx med gorillasafari i Volcanoes National Park, dyreliv i Akagera National Park og afslapning ved Kivusøen.

Dødeligheden er faldet for børn under 5 år – med over 80 procent siden år 2000. Bl.a. takket være et forbedret sundhedsvæsen.

Der eksporteres ananas, passionsfrugter og bananer fra Rwanda. Kaffe og te står dog for en meget stor del af eksporten.

Cyklen bruges dagligt af mange rwandere – og det årlige etapeløb Tour du Rwanda har udviklet sig til et internationalt professionelt løb.

Lokale sundhedsklinikker har bragt lægeydelser meget tættere på befolkningen ude på landet.

De fleste arbejder i landbrug og uformelle jobs

Jobmarkedet i Rwanda er præget af landets flotte økonomiske vækst, men også af stor usikkerhed for mange familier. Det er almindeligt, at folk har flere små indtægtskilder, som tilsammen skal få hverdagen til at hænge sammen. De fleste arbejder stadig i landbruget eller i 'den uformelle økonomi' – altså som fx småhandlende, daglejere eller gadesælgere o.l.

Koen er det vigtigste husdyr – og en vej til venskaber

I de små husholdninger på landet har man ofte et par husdyr. Det kan være geder, grise eller høns. Men det vigtigste husdyr er en ko. I Rwanda er koen langt mere end blot et nyttedyr. Historisk er den også et kulturelt symbol på velstand og venskab.

Det er netop denne respekt for koen, som er fundamentet i Rwandas særlige Girinka-program.

Det blev sat i gang i 2006 som en af Rwandas såkaldte 'home-grown solutions'. Målet var at bekæmpe fattigdom og underernæring ved at give fattige familier en malkeko, så mælken kunne forbedre børnenes kost og samtidig give familierne mulighed for at tjene penge på at sælge overskydende mælk.

Programmet bygger på den gamle girinka-tradition, hvor det at give en ko til en anden familie er en stor ære, og hvor modtagerne forpligter sig til senere at give den førstefødte kviekalv videre til en anden fattig familie.

Siden programmets start i 2006 har over 400.000 familier været en del af det og har modtaget en ko.

Erfaringerne viser, at det virker på alle måder: Familier med en ko får bedre ernæring, mere frugtbar jord (takket være koens gødning) og højere indtægter end tilsvarende familier uden en ko.

Konferencer og gorillaturisme

Turismen spiller en vigtig rolle i Rwandas økonomi og stod i 2024 for cirka 9,8 procent af den samlede økonomi. Turismen skaber indtægter fra hoteller, restauranter, transport, guider, nationalparker og konferencer, og den er derfor både med til at skabe mange nye arbejdspladser og skaffe udenlandsk valuta.

En stor del af Rwandas turisme er bygget op omkring natur og eksklusive oplevelser. Særligt de sjældne bjerggorillaer i Volcanoes National Park er et internatio-

nalt træklaster. Rwanda satser bevidst på at tiltrække relativt få turister, som betaler meget, frem for masseturisme. På den måde forsøger landet at skåne naturen ved at tjene mere pr. besøgende. Samtidig satser Rwanda stærkt på møde- og konferenceturisme.

Sport styrker Rwandas image

Turismen er også tæt knyttet til det image, Rwanda arbejder på at skabe verden over.

Gennem kampagnen 'Visit Rwanda' viser de landet frem som smukt, rent, sikkert og fremadskuende. Det sker blandt andet gennem sponsorater i international sport, hvor Visit Rwanda har optrådt på trøjer og i kampagner sammen med store fodboldklubber som Arsenal og Paris Saint-Germain.

Tilsvarende blev VM i landevejscykling afholdt i Rwanda i 2025 – for første gang på det afrikanske kontinent – i og omkring Kigali.

Nogle kritikere mener, at de dyre sponsorater også er et forsøg på at flytte opmærksomheden væk fra problemer med demokrati, menneskerettigheder og Rwandas rolle i konflikten i nabolandet DR Congo.

Stadig alvorlige problemer med sundhed

Rwanda har udbygget sundhedsvæsenet, og en stor del af befolkningen er dækket af en form for sundhedsforsikring, som gør det muligt at komme til læge. Børnedødeligheden er faldet markant, og flere børn overlever sygdomme, som tidligere tog mange liv.

Malaria og tuberkulose er dog stadig alvorlige problemer – selv om udviklingen går den rigtige vej. I dag dør langt færre som følge af malaria – og antallet af tuberkulosetilfælde er også gået ned.

Underernæring er stadig en trussel mod den fattigste del af befolkningen, især for små børn, fordi det kan føre til 'stunting', der betyder, at børn bliver lavere og svagere end deres jævnaldrende.

Skolebørn bliver også undervist på engelsk

Der findes både offentlige og private skoler, og undervisningssproget er Rwandas eget sprog kinyarwanda i de yngste klasser, mens engelsk gradvist bliver hovedsprog fra de mellemste klassetrin og op.

Børn starter typisk i skole omkring 7-årsalderen.

Engelsk blev gjort til Rwandas primære undervisningssprog i 2008 og afløste dermed fransk. Men det er også obligatorisk for alle børn at lære det lokale rwandiske sprog, Kinyarwanda.

Skolemad til millioner af børn bliver finansieret af Rwandas regering, og det har øget skolebudgettet markant de senere år.

Skolebørn i Rwanda får typisk majsgrød med bønner og grøntsager, nogle steder suppleret med mælk.

Rwandas skolesystem er opbygget som et 6-3-3-system: Seks års grundskole ('primary'), tre års mellemskole ('lower secondary') og tre års overbygning ('upper secondary').

Gratis skole – men ikke uden omkostning

Rwanda har gradvist indført gratis grundskoleuddannelse som en rettighed for alle børn. I løbet af 2000'erne blev de ni års gratis skolegang (primary og lower secondary) gennemført.

Ordningen er senere udvidet til 12 år.

I praksis skal familierne dog stadig betale for skoleuniform, hæfter, blyanter, skoletaske og ofte også et

mindre bidrag til fx skolemad eller eksamensgebyrer. Det koster kun relativt små beløb, men for fattige familier kan selv dette være en stor udfordring, især hvis de har flere skolebørn, eller hvis børnene samtidig er vigtige for at få hverdagen til at køre rundt hjemme i husholdningen. Det betyder, at nogle børn kommer sent i gang med skole, at andre må holde pauser, og at enkelte helt falder ud af skolen, når familien ikke kan betale udgifterne.

Næsten alle børn går i skole

Indskrivningen i grundskolen er i dag meget høj.

Efter Rwanda indførte gratis skolegang, steg antallet

af børn i skolen kraftigt, og i dag starter næsten alle i grundskolen.

Tilmeldingen til overbygningen er lavere, men den er steget støt de seneste 10-15 år, efterhånden som flere forældre har set værdien af længere skolegang.

Regeringen arbejder på at nedbringe frafaldet på flere måder. Blandt andet gennem støtte til sårbare familier og kampagner, der skal få flere piger til at blive i skolen i flere år. Desuden har Rwanda indført skolemadsordninger, hvor der bliver lavet varm mad til alle elever ved frokosttid. For mange elever fra fattige hjem bliver dette dagens vigtigste måltid – og det gør det nemmere at koncentrere sig om skolearbejdet.

Danmark i Rwanda i dag

Danmark åbnede sit første diplomatiske kontor i Rwanda i 2022. Siden da er forbindelserne og partnerskabet mellem Danmark og Rwanda blevet styrket markant. Senest har Danmark åbnet en egentlig ambassade i Kigali i 2025. Det er et resultat af, at Danmark i disse år har fokus på at øge sin diplomatiske tilstedeværelse i Afrika og få et tættere og bredere samarbejde med afrikanske lande.

Dansk bistand på tre vigtige områder

Siden 2022 har Danmark og Rwanda indgået tre samarbejdsaftaler: en om migration og flygtninge, en om politisk dialog samt en om klima og miljø. De har ført til en række konkrete initiativer i Rwanda.

Her i 2026 har Danmarks udviklingsbistand til Rwanda i høj grad fokus på netop klima og miljø, på migration og flygtninge samt på menneskerettigheder.

På klima- og miljøområdet giver Danmark fx støtte til genopretning af store vådområder i hovedstaden Kigali. Det bidrager til at klimasikre byen, når der er ekstreme vejrforhold,

men bidrager samtidig til vandrensning og bevarelse af biodiversitet.

På migrations- og flygtningeområdet fokuserer den danske bistand på at styrke flygtninges evne til at forsørge sig selv, samtidig med at de lokale værtssamfund i Rwanda også får gavn af indsatserne – fx gennem landbrugsaktiviteter. Dette dobbelte fokus forsøger at nedbringe flygtninges afhængighed af humanitær bistand, mens lokalsamfundet også udvikles.

Desuden fokuserer et nyt udviklingsprogram på regeringsførelse, menneskerettigheder og forsoning. Det bidrager bl.a. til at styrke den rwandiske menneskerettighedskommission. Danmark bidrager også til, at sårbare grupper kan få adgang til juridisk rådgivning og anden hjælp – og det sker gennem partnerskaber med rwandiske civilsamfundsorganisationer.

Dette program skal også sikre modstanddygtighed mod klimaforandringer i visse lokalområder, ligesom der er et stort fokus på Rwandas fortsatte arbejde med forsoning efter folkedrabet i 1994 – og med at håndtere de psykiske sår, som mange fortsat døjer med.

Impact Fund Denmark (tidl. IFU) arbejder også i Rwanda med lånegarantier til små og mellemstore virksomheder.

Endelig er der lanceret et nyt samarbejde mellem Københavns Universitet og University of Rwanda. Det vil bl.a. give rwandiske studerende muligheder for studieophold i Danmark.

En række danske NGO'er har også egne samarbejder med partnere i Rwanda.

Tættere samarbejde er på vej

Efter åbningen af Danmarks nye ambassade i Rwanda bliver der også arbejdet på endnu en partnerskabsaftale mellem de to lande. Den skal udvide samarbejdet i de kommende år inden for bl.a. politisk dialog, udvikling, handel og håndtering af globale udfordringer.

Danmark vil gerne styrke dansk erhvervslivs engagement i Rwanda. Desuden er det meningen at tilpasse udviklingssamarbejdet yderligere til Rwandas egne nationale prioriteter – og til indsatser, hvor Danmark i særlig grad har noget at bidrage med. Det politiske samarbejde vil i høj grad ske gennem EU, og det vil bl.a. fokusere på stabilitet, sikkerhed og konfliktforebyggelse i regionen.

Rwanda indførte i 2016 en ny læreplan, der lægger vægt på praktiske færdigheder og elevcentreret undervisning frem for udenadslære. Her i denne klasse er bordene også stillet op som øer, og børnene arbejder i grupper.

Artistic Cycling Club Kigali er et non-profit projekt, der giver børn fra fattige byområder et trygt fællesskab. Målet er at give dem nye muligheder og på længere sigt uddanne dem til fremtidige trænere og forbilleder.

Værd at vide om Rwanda

Rwanderne taler flere sprog

Rwanda har flere officielle sprog: kinyarwanda, engelsk, fransk og swahili. Engelsk blev gjort til officielt sprog i 2008 – primært for at styrke samhandlen med andre lande, men også som et bevidst opgør med landets fransksprogede kolonifortid. Næsten alle rwandere taler kinyarwanda som modersmål, og det er det sprog, der bruges i hverdagen. Mange – især i byerne – taler også engelsk eller fransk, og swahili bruges i handel og kontakt med nabolandene.

Transport i udkantsområder er besværlig

Rwanda har gode asfalterede hovedveje mellem de større byer og på de vigtigste strækninger ind og ud af hovedstaden Kigali. Derfor er det ret nemt og hurtigt at komme rundt mellem de større byer.

Men ofte er sidevejene – både i Kigali og især ude på landet – små jord- eller grusveje. Derfor kan transport til mere afsidesliggende byer og landsbyer være både

langsom og besværlig. Især i regntiden, hvor vejene bliver mudrede og nogle steder ret ufremkommelige. For levering af varer, materialer og medicin til små samfund er vejene derfor stadig en stor udfordring.

Myndighederne i Rwanda slår i øvrigt hårdt ned på fartsyndere. På hovedvejene er der mange kameraer og fartkontroller, og bilister kan få bøder meget hurtigt, ofte direkte som besked på mobiltelefonen.

Masser af cykler og 'moto-taxier'

Cykler er ret udbredte og vigtige i dagligdagen.

På landet er cyklen et af de vigtigste transportmidler. Cykler er billige og kan altid repareres lokalt, hvilket gør dem oplagte for familier med få penge. Det er helt almindeligt at se folk komme kørende eller trækkende med cykler med alt fra store bananklaser og fjerkræ til sække med kul på de bakkede veje.

I både by og land spiller motorcykeltaxierne – moto-taxier – en stor rolle i dagligdagen. Man ser dem

overalt i Kigali og i de mindre byer, hvor de fungerer som fleksibel 'dør-til-dør-transport'. Alene i Kigali er der ca. 70.000 moto-taxier. Mange unge mænd (og enkelte kvinder) arbejder derfor som moto-chauffører. Det er en enkel måde at skabe sig en indtægt.

Steder fik nye navne

Efter folkekravet på tutsierne i 1994 har Rwanda ændret mange administrative grænser og stednavne. De gamle provinser er blevet afskaffet og erstattet af fem nye regioner, og en række byer, kommuner og landsbyer har fået justeret navn eller stavemåde.

Formålet er at lægge afstand til både kolonitiden og den etnisk opdelte fortid. De nye stednavne er en del af det store nationale projekt, hvor man forsøger at forme en fælles fortælling om landet efter folkekravet.

Et eksempel er byen Kibuye ved bredden af Kivisøen, som i dag officielt kaldes Karongi, selv om mange stadig bruger det gamle navn i daglig tale. Et andet

Motorcykeltaxaer, kaldet 'moto-taxier', er den mest populære transportform. De er hurtige, billige og fleksible i den tætte trafik.

Almindelige cykler bruges også som taxaer i Rwanda – med et polstret sæde til passageren. De er særligt udbredte i mindre byer.

Cykler er også vigtige, når der skal transporteres varer til og fra markederne. De bruges til alt fra sække med kartofler til bananklaser og trækul.

Imigongo er en traditionel kunstform i Rwanda. Grafisk flotte mønstre som spiraler, zigzag og diamanter skabes af komøg blandet med aske.

eksempel er uddannelsesbyen Butare i det sydlige Rwanda, som i dag officielt hedder Huye. Under den belgiske kolonitid hed den samme by i øvrigt Astrida efter den belgiske dronning Astrid.

Fredskurve, dans og kunst med komøg

Rwanda er kendt for flettede kurve, farverige tekstiler og flere særlige kunstformer.

Et af de mest karakteristiske kunsthåndværk er agaseke, en høj, spids kurv med låg, som i Rwanda bliver kaldt en fredskurv. Kvinder har flettet agaseke i generationer, og kurven bruges til at give gaver ved bryllupper og andre fejringar som et tegn på fred og fællesskab mellem familier.

En anden vigtig kunstform er imigongo, hvor kunstneren former geometriske mønstre i komøg og aske. Det bliver til relieffer på plader eller på husvægge, som bagefter males i nuancer af sort, hvid, rød, gul og brun. Imigongo stammer fra det østlige Rwanda. Efter 1994 er håndværket blevet genoplivet i kooperativer, hvor især kvinder skaber kunst til både lokale og turister – og samtidig får en indkomst og et stærkt fællesskab.

Der er også en række traditionelle danse, for eksem-

pel intore, der spiller en stor rolle i kulturen. Intore dances til trommer og sang ved bryllupper, fester og andre store begivenheder. Danse som intore er ikke kun noget, der vises for turister, men er en levende og vigtig del af Rwandas fælles historie og identitet. Dansene har også fået en særlig betydning, fordi de bruges landet over til at styrke fred og sammenhængskraft mellem befolkningsgrupper.

Pressefriheden er begrænset

Rwanda har i dag en række radio- og tv-stationer, aviser, online-medier og et hurtigt voksende brug af sociale medier.

De vigtigste nationale medier står dog tæt på regeringen, og internationale organisationer vurderer, at pressefriheden i landet er begrænset.

Formelt garanterer forfatningen både ytrings- og pressefrihed, men andre love – der blandt andet forbyder at opfordre til oprør eller at krænke præsidentens ære – giver myndighederne vide rammer for at gribe ind over for kritiske røster.

Den stramme regulering af medierne bliver ofte begrundet med landets voldsomme erfaringer fra tiden

Rwanda er overvejende kristent. Katedralen i byen Huye er landets største og blev opført af belgierne i slutningen af 1930'erne.

Radioen er et af de vigtigste medier i Rwanda til både nyheder, transmitterede gudstjenester, fodboldkampe og musik.

op til folkedrabet mod tutsierne – hvor særligt én radio-station (RTLM) og nogle skrevne medier drev intensiv hadtale. Og staten vil forhindre en gentagelse.

Denne kontrol betyder, at journalister skal udøve omfattende selvrensensur og sjældent tør udfordre myndighederne direkte.

Digital strategi og offentlige tjenester

Regeringen ser digitale løsninger som en afgørende mulighed for at gå hurtigt fra landbrugsøkonomi til viden- og serviceøkonomi.

Derfor har de både oprettet et særligt it-ministerium og har flere nationale digitaliseringsprogrammer. Senest har de i 2026 besluttet også at oprette en ny, særlig styrelse for kunstig intelligens. Offentlige ydelser som attester, licenser, skat og gebyrer kan i stigende grad klares online via nationale portaler, så borgerne kan ordne meget, uden at skulle møde op fysisk på et bestemt sted.

Samtidig ruller de både fiber- og mobilnet ud, så stadig flere områder i landet får stabil adgang til nettet.

Digitale tjenester gør det også muligt både at sende penge, betale regninger og handle via telefonen. Derfor

sker mange betalinger i Rwanda i dag med det rwandiske 'mobile pay'-system.

De fleste rwandere har i dag en mobiltelefon, men det er stadig ikke alle, der har en smartphone. Myndighedernes egne tal tyder på, at kun omkring tredjedel af befolkningen bruger smartphones, men at andelen vokser meget hurtigt.

De fleste er kristne

De fleste rwandere er kristne, men de fordeler sig på mange forskellige kirkesamfund som katolikker, baptister, pinsekirker, syvendedags adventister og flere andre frikirker. Der er tusindvis af kirker og bedehuse i det lille land, fra små blikskure og landsbykirker til moderne kirker i byerne. Særligt efter 1994 opstod der et 'kirke-boom', hvor nogle præster lovede helbredelse og rigdom mod betaling.

Regeringen har kritiseret flere af kirkerne for at udnytte fattige mennesker og for manglende sikkerhed i bygningerne. De har derfor indført stramme regler for kirkernes økonomi og sikkerhed og samt stillet krav til uddannelsen af præster.

Et andet problem er, at mange af kirkerne generer

naboerne med kraftig støj fra meget lange gudstjenester med højlydt musik og sang.

Af begge grunde er mange tusinde kirker og bedehuse blevet lukket de seneste år. Den politik er dog omdiskuteret. Den bliver set som et reelt forsøg på at beskytte befolkningen, men nogle mener, at den også kan bruges som en måde at begrænse uafhængige, religiøse talerør i samfundet.

Valuta er francs

Rwandas valuta hedder rwandisk franc (RWF). 1 franc deles i 100 centimes, men mønter i centimes bruges stort set ikke længere. Kursen svinger, men som tommelfingerregel får man i dag ca. 220 rwandiske francs for 1 dansk krone.

Flaget med solen

Flaget består af tre horisontale striber: En bred lyseblå stribe øverst, en smallere gul stribe i midten og en grøn stribe nederst, med en gul sol i det øverste højre hjørne. Blå står blandt andet for håb og fred, gul for økonomisk udvikling og grøn for natur. Solen symboliserer oplysning og håb for fremtiden.

Agaseke er Rwandas traditionelle 'fredskurv', der historisk symboliserede venskab og gæstfrihed. Efter folkedrabet blev de symbol på forsoning.

Millioner af rwandere betaler med mobilen – men på markederne er der stadig mange småhandlere, der foretrækker kontanter.

Den rwandiske franc har eksisteret siden 1964. Det rwandiske flag er fra 2001 og symboliserer fred, økonomisk udvikling og national enhed.

Der er mange særlige dage

Ud over de kristne helligdage har Rwanda en række nationale mærkedage. 1. februar er Heroes' Day. 7. april er Genocide Remembrance Day, som markerer starten på folkedrabet mod tutsierne i 1994. Dagen indleder samtidig den årlige mindeperiode, Kwibuka. Den mærkes særlig tydeligt i den første uge, men landet forbliver i national sorg gennem hele april måned. Og Kwibuka fortsætter i 100 dage frem til 4. juli (Liberation Day), fordi det netop svarer til den samlede periode, folkedrabet varede. Kwibuka betyder 'at huske'.

1. juli er uafhængighedsdag og dertil kommer internationale mærkedage som kvindernes internationale kampdag den 8. marts og arbejdernes internationale kampdag den 1. maj. I skolerne bruges flere af disse dage til særlige samlinger, taler og aktiviteter om landets historie og værdier.

Poser og meget andet plastik er forbudt!

Rwanda er i slående grad et renligt land – og særlig på ét område er miljølovgivningen konsekvent:

Regeringen forbød engangsplastikposer allerede i 2008, og de har siden udvidet lovgivningen til også at

omfatte en lang række andre engangsplastikprodukter som bestik, kopper, sugerør og nogle typer emballage. Forbuddet skal mindske plastikforurening i naturen, forhindre tilstoppede kloakker og oversvømmelser i regntiden og reducere sundhedsskadelige bål med plastaffald.

Samtidig understøtter forbuddet indtrykket af Rwanda som et grønt og rent land.

Reglerne håndhæves forholdsvis strengt: Plastikposer konfiskeres ved grænserne og i lufthavnen, butikker og virksomheder kan ultimativt få bøder eller miste tilladelser, og der udføres løbende kontroller.

Forbuddet mod engangsplastik hænger også tæt sammen med andre initiativer som den månedlige fælles rengørings- og arbejdsdag umuganda.

Tilsammen har det betydet, at Kigali og andre byer i Rwanda fremstår bemærkelsesværdigt rene og næsten fri for plastikposer og andet skrald, der flyder i gadebilleddet.

I byerne er der også mange offentlige skraldespande i gaderne – og de bliver brugt. Det er også en meget udbredt folkeskik, at man fejer og holder pænt rent omkring sit eget hus.

Bolde og cykler er populære

Fodbold, volleyball og basketball er de mest populære sportsgrene i Rwanda. Børn spiller ofte fodbold på veje og marker med improviserede bolde og mål. Cricket er dog også ved at blive populært. Men cykling fylder også mere og mere og bruges nu både som transport og som konkurrencesport i det kuperede terræn.

Mad og måltider

Rwandisk mad er enkel, mættende og baseret på lokale varer. Mange måltider består af bønner, majs, kassava (en rodfrugt), søde kartofler, ris og bananer – ofte serveret i gryderetter sammen med ugali, der er en stiv grød lavet på majsmelet og vand.

En populær ret er isombe, der laves af kogte, moste kassavablade blandet med jordnøddesmør, tomater, koriander og hvidløg og ofte serveret med ris.

Ibiharage er en bønnegryde, der spises næsten dagligt mange steder, mens brochettes (kødspyd) er en kendt ret på små restauranter. Men kød er dyrt, så det er ikke normalt at spise hver dag. Det er udbredt at spise de små lokale sardiner, isambasa, men samlet set er også forbruget af fisk lavt i Rwanda.

Der er skraldespande af mange slags overalt i byerne i Rwanda. Og de bliver brugt. Landet er kendt for, at der ikke ligger affald på gaderne.

Isambasa er små sardinagtige fisk fra Kivusøen. De er en vigtig kilde til protein i rwandisk mad og spises ofte hele, både friske, tørrede og stegte.

Et helt typisk måltid: Kassava, bønner og den grønne sovs isombe – lavet af moste kassavablade – er hyppig dagligmad i Rwanda.

Maden laves over åben ild i mange familier i Rwanda, ikke mindst ude i landsbyerne. Her er dagens ret grønne madbananer, igitoki, der er en af Rwandas vigtigste basisfødevarer. De skal koges – ligesom kartofler.

Det bakkede landskab har stort set ingen oprindelig skov tilbage, og størsteparten af Rwandas areal bruges i dag til landbrug. Oprindelig natur og skov er primært bevaret i de beskyttede nationalparker.

Natur, geografi og klima

Rwanda kaldes ofte 'De tusind bakkers land', fordi store dele af landet består af bløde bakker med terrassemarker og grønne dale imellem.

Hele landet ligger på et højlandsplateau mellem ca. 1.000 og 2.500 meter over havet.

Det højeste punkt er vulkanen Karisimbi på 4.507 meter, der ligger blandt andre gamle vulkaner i Virunga-bjergene mod nordvest op imod DR Congo.

I vest falder landskabet brat ned mod Kivusøen og Ruzizi-dalen, som er en del af den østafrikanske Rift Valley.

Mod øst i landet bliver terrænet derimod mere fladt

med savannelandskaber, vådområder og søer tæt på grænsen til Tanzania.

Klimaet er ret mildt

Selv om Rwanda ligger ganske tæt på ækvator, er klimaet forholdsvis mildt, fordi landet ligger så højt.

Temperaturen i mange områder ligger typisk mellem 18 og 25 grader det meste af året – men det er lidt køligere i bjergene og lidt varmere i de lavere østlige områder.

Rwanda har to regntider og to tørre perioder:

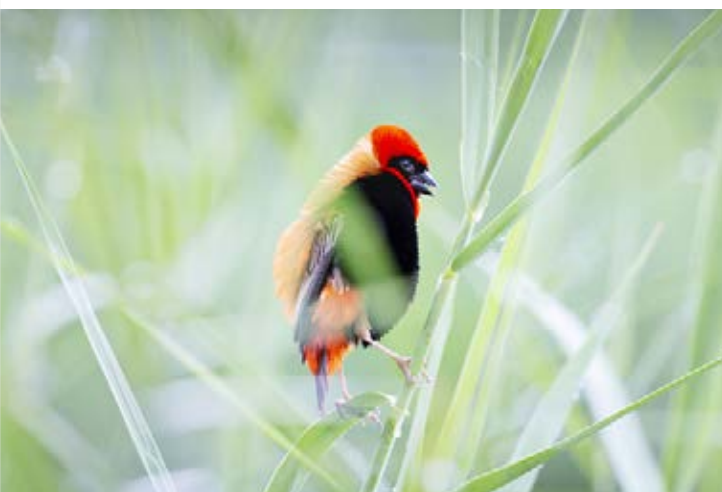
En lang regntid fra cirka marts til maj og en lidt

kortere regntid omkring oktober til december, med tørre perioder imellem. Der falder mest regn i de vestlige og nordlige bjergområder, mens det er tørrere i det fladere terræn mod øst, hvor savannen ligger.

Der er meget varierede naturtyper

Selv om Rwanda er et lille land, rummer det meget forskellig natur. Det lille land har hele fire nationalparker: Volcanoes National Park i nordvest, Nyungwe National Park og Gishwati-Mukura i vest/sydvest og Akagera National Park i øst.

Volcanoes National Park ligger i Virunga-vulkanom-

Der er ca. 13 arter af aber i Rwanda, blandt andet den grønne marekat. Der er også over 700 fuglearter, nogle af dem endemiske i regionen.

rådet og er kendt for bjerggorillaer og gyldne aber i et landskab med tågede bjerge og bambusskov.

Nyungwe i syd er en af Afrikas ældste bjergregnskove, og her er der stor rigdom af arter – fx mindst 13 forskellige primatararter, herunder chimpanser og store grupper af colobusaber. Akagera i øst er klassisk savannenatur med søer, vådområder og græsland, hvor der lever blandt andet elefanter, løver, giraffer, næsehorn, flodheste, mange slags antiloper og fugle.

Mange arter blev udryddet

Efter folkedrabet i 1994 vendte mange hundrede tusinde flygtninge tilbage til Rwanda, og regeringen måtte hurtigt skaffe jord til de mennesker, der havde mistet deres hjem og livsgrundlag.

En del af den jord, de udvalgte, lå i og omkring natio-

En del af de mange småøer i den store Kivusø bruges til græsning af køer. Flere steder har køerne lært at svømme fra ø til ø, når hyrderne vil have dem over til en frisk græsgang.

nalparken Akagera. Her blev store områder omdannet til landbrug og beboelse, ofte med store kvægbesætninger.

Dermed mistede nationalparken en stor del af sit areal. Samtidig blev naturbeskyttelsen svækket, og både krybskytteri og ulovlig græsning tog til. Konflikter mellem landmænd og savannens store dyr betød også, at flere dyrearter på få år blev dræbt i stort antal.

I løbet af 1990'erne forsvandt fx løverne helt fra nationalparken, og de sorte næsehorn blev også udryddet.

Løver og næsehorn er tilbage

For at løse problemerne indgik Rwanda i 2010 et samarbejde med organisationen African Parks om en ny, professionel forvaltning af Akagera. Første skridt var at øge sikkerheden og mindske konflikterne mellem

parken og naboerne, blandt andet ved at bygge et langt hegn langs dele af grænsen til parken.

De etablerede også et nyt rangerkorps og indførte en mere effektiv indsats mod krybskytteri. Oveni blev der skabt fordele for beboerne omkring parken gennem arbejdspladser, turismeindtægter og sociale projekter, så de lokale også selv fik konkrete gevinster af naturbeskyttelsen.

Løverne blev genintroduceret i 2015, sorte næsehorn i 2017, og senere også hvide næsehorn. I dag er bestandene af større pattedyr allerede vokset markant.

Den store sø er dannet af vulkaner

Kivusøen ligger på grænsen mellem Rwanda og DR Congo og er en dyb vulkansø.

Den er dannet i et område med stor geologisk aktivi-

Fiskerbådene i Kivusøen har en helt særlig konstruktion. De består af tre lange trækanoeer forbundet af tynde eukalyptus-stammer. Forrest og bagest stikker master ud, som holder nettet.

tet, hvor jordskorpen langsomt trækkes fra hinanden, og vulkaner har været med til at forme hele landskabet. Med en dybde på ned til 480 meter hører Kivusøen til blandt Afrikas dybeste.

Søen er også særlig, fordi vandet nede i de dybeste lag indeholder meget store mængder opløst kuldi-oxid og metan, som kommer fra vulkansk aktivitet i sprækker på søbunden og fra nedbrydning af organisk materiale. Dette særlige miljø er både en risiko og en ressource: I teorien kan et pludseligt udslip af gasser være farligt for de mennesker, der bor langs bredden, men metanen kan også bruges som energikilde.

Rwanda har i de senere år bygget anlæg, der pumper metan op fra de dybe vandlag og omdanner det til elektricitet. Anlæggene producerer strøm til elnettet og er en vigtig del af Rwandas strategi for at få mere lokal og

klimavenlig energi. Ved at udnytte metanen reducerer man samtidig mængden af gas i de dybeste lag og mindsker risikoen for pludselige gasudslip.

De syngende fiskere

Kivusøen er også vigtig for dyreliv og fiskeri.

Den rummer en række fiskearter, blandt andet den lille sardinlignende fisk isambasa, som blev introduceret i 1950'erne og i dag giver grundlag for et omfattende sardin fiskeri.

Om aftenen sejler fiskerne ud på søen med lamper, der tiltrækker fiskene, og om natten kan man se de mange lysende prikker fra bådene ude på vandet, når de små sardiner fanges i net.

Isambasa – som ferske eller som tørrede – er blevet en vigtig vare både som mad for lokale familier og

Om natten lokkes fiskene til med kraftige lys fra bådene. Og allerede i skumringen vender tusinder af flyvende hunde hjem til deres ø.

som handelsvare på markederne i byer som Rubavu og Karongi langs søens bred.

Nattefiskeriet er også blevet en turistattraktion – dels på grund af de flotte træbåde og lanternene, dels fordi fiskerne synger, når de sejler ud og hjem.

De flyvende hundes ø

Langs Kivusøen findes også små øer, som har deres eget dyre- og fugleliv.

En af de mest kendte er Napoleon Island nær byen Karongi. Øen er dækket af skov og buske og er berømt for sin store koloni af flyvende hunde. Det er store, frugt-ædende flagermus, som hænger i træerne om dagen og flyver ud for at finde frugt om natten.

Desuden ser man mange forskellige fuglearter omkring øerne og langs søbredden.

Rwandas vejnet er et af de bedst vedligeholdte og sikreste i Østafrika. Asfalterede hovedveje forbinder hovedstaden Kigali med de større byer, nationalparker og grænser. Ude på landet er bivejene ofte jordveje, som bliver smattede og svært fremkommelige, når regntiden sætter ind.

Kigalis skyline med nye højhuse på bakketoppen vidner om en by i hastig vækst. Den er i rivende udvikling, men der er stadig en stor del af indbyggerne, der bor i uformelle boligområder.

Kigali – en anderledes storby på bakkerne

Kigali er Rwandas hovedstad og største by. Og både for besøgende beboere er den på flere måder anderledes end mange andre afrikanske storbyer.

Også rent fysisk er den lidt speciel, fordi byen er bygget midt i et bakket landskab, så man hele tiden bevæger sig op og ned ad skråninger for at komme igennem byen.

Kigali er kun lidt over hundrede år gammel. Den blev grundlagt af de tyske koloniherrer i 1907, og den blev valgt til hovedstad af rwanderne selv, da landet blev selvstændigt i 1962.

Sidenhen blev Kigali også et af de steder, hvor der foregik mange drab på tutsier.

Derfor er byen i de seneste årtier bygget op igen, og det har været et vigtigt mål for den rwandiske regering at kunne vise det nye Kigali frem som en moderne, ren og sikker hovedstad – med nye veje, konferencecentre, kontorbygninger og nye boligområder.

I dag bor der ca. 2,1 millioner rwandere i Kigali.

Søndagen er bilfri

I de senere år er der blevet etableret et mere organiseret system med busser på faste ruter.

Nye buslinjer forbinder bydelene og forstæderne med centrum og gør det nemmere for folk at pendle til

arbejde og skole. Som led i den grønne omstilling har byen også indsat busser, der kører på el.

Der er dog stadig mange i Kigali, der transporterer sig med motorcykel-taxi eller simpelthen til fods.

Men en del af den travle trafik forsvinder helt på de bilfrie søndage, som bliver gennemført en gang om måneden.

Her lukkes en række vigtige veje af for trafik i nogle timer, så folk kan gå, løbe, cykle og dyrke motion i gaderne – ofte kombineret med lokale idrætsarrangementer og telte med tilbud om gratis sundhedstjek.

Kigali har flere markante bygninger, blandt andet Kigalis konferencecenter, der med sin lysende kuppel er blevet et symbol på det moderne Rwanda.

Byen ligger på og omkring flere småbjerge, blandt andet bjerget Mount Kigali, hvor der på en skråning med udsigt over byen bl.a. ligger et område med forskellige friluftsaktiviteter.

Mange uformelle bebyggelser

Men der er også stadig store slumagtige boligområder med uformelle bebyggelser, der er vokset frem uden fuld planlægning – som det kendes fra mange storbyer verden over.

I Kigali ligger de ofte på stejle skråninger med risiko for erosion og jordskred.

Her bor byens fattigste familier tæt sammen i små huse uden rindende vand.

I de fattigste kvarterer er familierne afhængige af fælles vandposter, hvor de hver dag henter vand i dunke. Her sælger en lokal vandudbyder typisk omkring 20 liter vand for et beløb, der svarer til cirka 20 øre.

Nogle steder betaler man kontant, mens andre

bruger en lille plastikchip, der er forudbetalt og bliver scannet ved vandposten.

Det er en daglig opgave at hente vand, og man må indstille sig på at skulle stå i kø, når der har været problemer med vandmangel.

Når der er problemer med forsyningen, kan vandet nemlig godt være lukket i flere dage ad gangen i nogle kvarterer, og så må folk gå endnu længere for at finde en vandpost, hvor der stadig løber vand.

Nye boligblokke – skridt for skridt

I disse år er myndighederne skridt for skridt i gang med at rive de uformelle kvarterer ned og bygge nye lejlighedskomplekser i stedet. Typisk får beboerne i de nedrevne huse tilbud om at flytte ind i de nye boligblokke, eller de får en økonomisk kompensation.

Men det er ikke gratis at bo i de nye lejligheder, og flere familier oplever, at de er for dyre, at de ligger langt fra arbejde og skole eller at kompensationen er for lav.

Men hvis et område først er bestemt til nedrivning, kan folk som regel ikke blive boende.

Ingen street food

Kigali er også særlig, fordi uformelt gadesalg – blandt andet salg af mad direkte på gaden – er meget begrænset og nogle steder endda helt forbudt.

Myndighederne begrundet det med hensyn til renlighed, fødevarer sikkerhed og et ønske om, at handel foregår på godkendte markeder og i registrerede butikker.

Sammen med Rwandas forbud mod plastikposer og andet engangsplastik – og den generelle indsats for at fjerne skrald – betyder det, at byen virker slående ordentlig og ryddelig sammenlignet med mange andre afrikanske storbyer.

Men det betyder selvfølgelig også, at langt færre af byens fattige beboere kan skaffe sig en indtægt som småhandlende og street food-sælgere – for de risikerer bøder, hvis de bliver stoppet af politiet.

Kigali er Rwandas største by, og her er der både travle markeder, små butikker og moderne shoppingcentre.

I de fattige områder er rindende vand i hjemmet ikke noget, alle har adgang til. Ligesom på landet må mange hente vand ved offentlige vandposter.

I weekenden tager teenagedrenge deres del af de huslige pligter – de henter vand, vasker op og gør rent.

Keza på 14 år henter rent drikkevand ved en vandpost i Kigali. Hun bruger en tragt for ikke at spilde vandet.

Årets projekt:

Børn i Rwanda får sundhed og rent vand tættere på

I Rwanda bor mange stadig langt fra en sundhedsklinik og uden nær adgang til rent vand. Børn i afsides områder kan risikere ikke at få behandling i tide, at vaccinationer bliver forsinket, og at sygdomme lettere spredt sig.

Børnenes U-landskalender 2026 støtter UNICEF's projekt i Rwanda, der skal bringe sundhed og rent vand tættere på børn og familier. Med lokale løsninger, ny teknologi og stærkere sundhedstilbud får flere børn mulighed for at vokse op sunde og trygge.

Rwanda har gjort store fremskridt for børns sundhed de seneste 25 år. Dødeligheden blandt børn under fem år er faldet markant, og langt de fleste børn bliver nu vaccineret.

Men fremskridtene er ikke nået lige godt ud til alle endnu. Rwanda er kendt som "de 1000 bakkers land", og det bjergrige landskab gør det svært at komme frem, især i landdistrikter, hvor veje og infrastruktur er begrænsede.

For mange familier betyder det meget lange gåture til nærmeste sundhedstilbud, ventetid og begrænsede muligheder for hjælp, når et barn bliver sygt. Selvom der generelt er mange i Rwanda, der bliver vaccineret, gælder det ikke i de mest afsides områder. Her får nogle børn deres vacciner for sent eller slet ikke.

Samtidig mangler halvdelen af alle familier stadig adgang til rent vand. Det øger risikoen for sygdomme og underernæring blandt børn og gør hverdagen mere krævende for familierne.

Sundhed tæt på børnene – med ny teknologi

Årets projekt fokuserer derfor på de steder i Rwanda, hvor behovet er størst. I fem distrikter vil sundhedssystemet nu blive styrket, så over 200.000 børn og deres omsorgspersoner får bedre adgang til behandling og vaccination.

En del af løsningen er klimavenlige, solcelledrevne køleskabe til lokale sundhedsklinikker. De gør det muligt at opbevare vacciner sikkert og koldt. Også der hvor strømmen er ustabil eller slet ikke findes.

Når vacciner kan opbevares tættere på familierne, bliver det lettere at nå ud til børnene i de mindste landsbyer i tide. Så bliver færre børn overset, og flere kan få den beskyttelse, de har brug for.

Samtidig sikrer UNICEF elektrisk kølede kasser til biler og motorcykler, så medicin og vacciner kan fragtes hele vejen ud ad de mindste veje til de små sundhedsklinikker og stadig beholde deres effekt.

Men også på en anden måde handler årets projekt om at forbedre sundhedssystemet med teknologi, der fungerer i praksis: Sundhedsarbejdere på de små klinikker får nu tablets, så de kan registrere og følge børns sundhedsdata i realtid. Det gør det lettere at holde overblikket og sikre kvalitet i indsatsen.

Når vacciner skal ud til fjerne landsbyer, lægges de i en lille køleboks med køleelementer, så de holder den rette temperatur. En alarm i boksen bipper, hvis vaccinen er ved at blive for varm.

Inde i lægehuset opbevares vaccinerne i en stor køleboks. Den får strøm fra en nødgenerator, så vaccinerne altid holder den rette temperatur – også hvis der er strømafbrydelse.

En baby får her sin vaccine mod mæslinger og rotavirus. Rwanda har gjort store fremskridt for børns sundhed de seneste 25 år – bl.a. med en stor indsats for vaccinering. Nu dør markant færre børn under fem år.

Adgang til rent vand og viden om god hygiejne er vigtig for ikke at blive syg. UNICEF hjælper med at sætte håndvaske og andre hygiejnefaciliteter op på skoler og i de små lokale lægehuse.

Disse verdensmål støtter projektet

Mål 3: Sundhed og trivsel

Projektet sikrer bedre adgang til vaccinationer ved at styrke sundhedsposter og ved at installere solcelledrevne køleskabe og digitale løsninger.

Mål 5: Ligestilling mellem kønnene

Kvinder og piger inddrages i placering og design af nye vandposter – og fædres rolle i børns sundhed styrkes.

Mål 6: Rent vand og sanitet

Projektet udvikler bæredygtige vandforsyninger, så flere familier får adgang til rent vand tættere på hjemmet.

Mål 7: Bæredygtig energi

Der anvendes solenergi til både opbevaring af vacciner og drift af vandløsninger i områder uden stabil strøm.

Mål 17: Partnerskaber for handling

Projektet skaber samarbejde mellem lokalsamfund, myndigheder og UNICEF, hvor globale løsninger tilpasses lokale behov.

Lokale kræfter sikrer resultaterne

Teknologi kan ikke stå alene. Derfor er en vigtig del af årets projekt også at styrke de mennesker, der hver dag møder børnene og familierne tæt på.

I Rwanda bliver sundhedsarbejdere uddannet i at levere bedre behandling, håndtere vaccinerne til børn korrekt og følge op på familierne.

Samtidig engageres lokale unge som frivillige. De er med til at samle familier om sundhed, skabe dialog i lokalsamfundene og inddrage fædre i at tage mere aktivt del i børns trivsel og udvikling. Det sker blandt andet gennem fælles aktiviteter og traditioner som Umuganda og forældremøder.

UNICEF har lang erfaring for, at netop denne kombination af indsatser skaber resultater.

I Rwanda støttede de fx i 2022-2023 en lignende indsats for vaccination på 95 lokale sundhedsklinikker. Og alene i det første år blev 73.225 børn vaccineret, som ellers næppe var blevet det.

Rent vand giver en tryggere hverdag

Adgang til rent vand er også helt afgørende for børns sundhed. Også her er der sket store fremskridt i Rwanda, men det er stadig et problem mange steder, der er lidt afsides.

Derfor arbejder årets projekt i Rwanda også med at

udvikle bæredygtige vandløsninger, blandt andet ved hjælp af borer og solenergi. Særligt i et af de fem distrikter, hvor UNICEF i forvejen sætter ind med vacciner og sundhedsløsninger.

Mødre og piger bliver inddraget i at placere og designe vandposterne, så de passer til deres behov.

Det er nemlig ofte dem, der står for at hente vand i hverdagen, og når vandet kommer tættere på hjemmet, frigiver det meget tid til skole, arbejde og fællesskab.

Rent vand gør ikke kun hverdagen lettere.

Det sænker også markant risikoen for en række sygdomme, så børn får bedre vilkår for at vokse op sunde.

Hvem er UNICEF?

UNICEF Danmark står for U-landskalenderens projekt i Rwanda. De er en del af det globale UNICEF – FN's børneorganisation, som arbejder kloden rundt for at forbedre børns liv og rettigheder. Her fortæller de selv om, hvordan de arbejder.

UNICEF arbejder for at forbedre livet for børn og unge – både globalt og i Danmark.

Vi redder liv, beskytter børn og arbejder for at give dem bedre forudsætninger for at trives og lykkes i

livet. Det gør vi dels gennem akut nødhjælp i kriser og katastrofer, dels gennem langsigtede indsatser og endelig ved at kæmpe for, at børns rettigheder bliver respekteret og beskyttet overalt i verden. Som FN's børneorganisation skal vi arbejde for, at FN's Børnkonvention bliver efterlevet. Den slår fast, at alle børn har samme rettigheder – uanset hvor de er født og hvilket køn, religion, kultur eller social baggrund de har.

Vi taler derfor altid børnenes sag og bidrager til, at børn bliver hørt. Vi indsamler også viden og data om børns liv og trivsel verden over, så vi kan dokumentere deres situation og være med til at skabe forandring. Og vi er politisk uafhængige, så vi kan sige tydeligt fra, når børns rettigheder bliver krænket.

Vi er til stede der, hvor behovet er størst

I UNICEF er vi selv med til at drive alle dele af vores indsatser. Vi er til stede med vores egne kontorer, egne

medarbejdere og egne eksperter i de lande, vi arbejder i. I Rwanda har UNICEF fx været til stede i årtier. Derfor ved vi meget om de behov, som udsatte børn har, og vi samarbejder tæt med myndighederne. Det giver en stor sikkerhed for, at vores indsatser rent faktisk kommer til gavn for både børnene og deres familier.

Den tilgang er central for UNICEF. Vi samarbejder altid med landets egne systemer – og prøver på at styrke dem. Vores mål er, at vores støtte på sigt bliver overflødig, fordi landets egne systemer er blevet stærke nok til at bære indsatserne selv.

Dokumentation og data er kernen

Hvis man vil være med til at skabe varige forandringer, kræver det løsninger, der rammer rigtigt og kan fungere i praksis. Derfor baserer vi vores indsatser på dokumenterede behov. Vi indsamler løbende data om børns trivsel, sundhed og rettigheder i hele verden. Det giver

et klarere billede af, hvem der er mest udsat, og hvad der kan virke.

I Rwanda har vi fx kortlagt vaccinationsdækningen distrikt for distrikt. Vi fandt ud af, at der er markante forskelle: I byerne er næsten alle børn vaccinerede, mens det i nogle af de afsides landområder er under 65 procent. Det er den viden, der afgør, hvor vi sætter ind.

Lokal viden, lokalt ejerskab

En anden vigtig erfaring er, at alle varige forandringer skal være forankret lokalt.

Derfor arbejder UNICEF altid tæt sammen med både de helt lokale myndigheder og institutioner – og med folk i lokalsamfundet.

I Rwanda betyder det, at unge frivillige fra lokalsamfundene selv tager ud og mobiliserer familierne.

Kvinder og piger er fx også selv med til at designe de nye vandposter – fordi det er dem, der henter vandet, og derfor ved, hvad der fungerer i praksis. Det giver løsninger, der bliver brugt og kan virke på langt sigt.

I Rwanda bliver der også gjort en særlig indsats for at inddrage fædre i de lokalområder, hvor der skal rulles vacciner ud. Forskning viser nemlig, at børn vaccineres langt mere regelmæssigt, når begge forældre er engageret.

Teknologi kan gøre meget – når de lokale er med

I mange lande har vi erfaret, at den rigtige teknologi kan gøre en kæmpe forskel – men kun når det er koblet tæt med et lokalt ejerskab.

I København ligger UNICEF's globale forsyningscenter. Det enorme lager rummer 36.000 paller med over 850 slags nødhjælp til børn – fx medicin, tæpper, vandrensningstabletter, skolemateriale og meget andet.

Solcelledrevne køleskabe i Rwanda er et godt eksempel.

De løser et konkret problem: Vacciner skal opbevares køligt. Men et køleskab gør ingen forskel alene. Der er brug for en række andre indsatser samtidig for at sikre, at det skaber resultater:

Sundhedsmedarbejdere og transportfolk skal uddannes til at bruge det.

Der skal være lokale kræfter, der kan vedligeholde det.

Der skal sikres et præcist overblik over, hvor de børn er, som lige nu har mest brug for kold vaccine.

Og endelig skal familierne have at vide, at lige nu kan deres børn blive vaccineret tæt på hjemmet.

Medicin, udstyr og nødhjælp kommer fra København

Danmark spiller faktisk en helt særlig rolle i UNICEF's arbejde ude i verden – også det i Rwanda.

UNICEF's globale forsyningscenter ligger nemlig i Nordhavnen i København. Her ligger et gigantisk lager, der hele tiden står klar til at forsyne næsten halvdelen af verdens børn med livsvigtige produkter: vacciner, medicin, ernæringstilskud til nødsituationer, skoleudstyr til flygtninge, udstyr til renseanlæg og meget, meget mere.

Det er også her i København, at de solcelledrevne køleskabe, som skal sikre vaccinerne i Rwanda, er udviklet. Så der er en direkte forbindelse fra Danmark og ud til de børn i Rwanda og mange andre steder i verden, der skal have hjælp.

Forsyningerne sendes lynhurtigt ud til børn i nød i hele verden, bl.a. fordi robotter er med til at finde tingene på det otte etager høje lager. Alene i 2024 afsendte UNICEF 85.000 paller med nødhjælp fra København.

Fakta om UNICEF

- UNICEF er FN's børneorganisation, der arbejder i mere end 190 lande for at beskytte børns rettigheder og skabe varige forbedringer i deres liv.
- UNICEF har et juridisk og moralsk fundament: FN's Børnekonvention er rammen for alt, hvad vi gør.
- UNICEF laver både oplysning om børn, nødhjælp og langsigtet udvikling.
- UNICEF er til stede før, under og efter krig og kriser. Vi leverer både akut livreddende hjælp og langsigtede løsninger for børn – fx sundhed, ernæring, uddannelse, rent vand og beskyttelse.
- UNICEF arbejder efter princippet 'build back better': At genopbygge samfund, så de samtidig også bliver stærkere og mere bæredygtige.
- UNICEF lytter også til børn og unge selv – og arbejder for, at deres stemmer bliver hørt. Det gør vi både globalt og i Danmark, hvor vi samarbejder med skoler, kommuner og beslutningstagere.
- UNICEF's arbejde er baseret på frivillige bidrag fra private, virksomheder, fonde og regeringer. Når vi modtager støtte, forpligter vi os at redde og forbedre børns liv – samt at bruge hver krone ansvarligt, effektivt og gennemsigtigt.
- Her i Danmark har UNICEF Danmark helt siden 1954 arbejdet på at skabe forståelse blandt danskerne for børns rettigheder og trivsel – og på at engagere danskerne i UNICEF's mission.
- Flere end 500.000 danskere er hvert år i kontakt med UNICEF Danmark – herunder flere end 190.000 børn.

Her er årets opgaver

På de næste sider får du et godt overblik over alle årets opgaver med en kort introduktion til hver af dem.

På side 50 finder du desuden et skema med overblik over, hvilke opgaver der understøtter hvilke kompetencemål.

Selve opgaverne finder du som PDF'er i Opgavebanken, der ligger inde i hjemmesidens lærersektion. Hvert af disse opgaveark er lige til at bruge – med mål for undervisningen, trin for trin-vejledning, gode tips, lister over materialer og elevark til udprint.

Masser af læsetræning og læsestøtte

- **Faglitterære tekster** findes i små bidder overalt på hjemmesiden – men også i elevbogens mange faktabokse, ordforklaringer og billedtekster.
- **Elevbogens lange historie** kan selv-læses af gode læsere.
- **De tre små eventyr** i elevbogen er korte, letlæste og med lav lix.
- **Skærm-bøger med oplæsning:** Elevbogens historier findes også som skærm-bøger på hjemmesidens sektion 'Opdag Rwanda'. Her kan eleverne også få teksten læst højt. I hovedhistorien 'Febervild' følger skærm-bogen den trykte bogs kapitler og sider, så svage læsere kan læse dagens lektie her.
- **Lydbøger:** Hør elevbogens fortællinger som lydbøger. De ligger på hjemmesiden under 'Lydbøger'.
- **Læsestøtte i web-værktøjerne:** Eleverne kan få læst fakta-tekster højt i begge værktøjer. I fotohistorie-værktøjet kan de også få læst de vigtigste instruktioner højt.

Tilpasning til elever med særlige behov

Hjemmesiden er på en række måder tilpasset, så den er mere tilgængelig for brugere med syns- eller hørehandicap, opmærksomhedsforstyrrelser m.m.:

- **På videofilm** kan man slå undertekster til, og lyden tager hensyn til svagtsynede.
- **I webværktøjerne** til at lave Foto-historier i Børnenes Egen U-landskalender kan de vigtigste tekster blive læst højt for eleverne – bl.a. faktatekster.
- **Tekster på websitet kan forstørres** via browseren.
- **Tekster kan læses højt** ved brug af skærm-læsere.
- **Billeder og brugerflader** beskrives for skærm-læsere.
- **Brugerfladen tilpasser sig** brugerens skærmstørrelse, og den tager også hensyn til brugere, der zoomer ind.
- **Websitet kan også navigeres** med tastaturet.

Dansk

Materialet rummer mange danskfaglige opgaver og aktiviteter, der knytter an til vigtige fagmål på hvert klassetrin.

Her får du et samlet overblik over de danskfaglige opgaver. I kan bl.a. arbejde nærmere med elevbogen på flere måder: Opføre et læseteater og stangdukke-teater, lave digitale fotohistorier og 'Børnenes Egen U-landskalender'.

I kan også lave et miniforløb om kommunikation, hvor I arbejder med nogle grundgreber i skriftlig fremstilling og formidling for 3.-6. klasse.

Desuden kan I arbejde med de tre børneportrætter i 'Rwandas børn' og temaet om årets projekt.

En særlig problemstilling i år er at introducere de ældste klasser for folkeedrabet i 1994 og Rwandernes helt særlige indsatser for fred og forsoning. Læs mere om hvordan på side 38.

Læsetræning og kulturmøde i elevbogen

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-8 lektioner

Der er læsetræning overalt i materialet!

Elevbogen inviterer særligt til at fordybe sig danskfagligt og arbejde med læsning. Bogen rummer stof tilpasset forskellige niveauer og behov: Mette Finderups hovedfortælling 'Febervild' og hendes tre letlæste rwandiske fabler – samt masser af billeder og faktastof i små bidder om livet i Rwanda. Bogen giver samtidig eleverne en livsnær introduktion til årets land og årets hjælpeprojekt.

Dansk

OPGAVE 1: Forslag til grundforløb

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2 lektioner

Her får du et forslag til, hvilke elementer i undervisningsmaterialet, der er mest oplagt at vælge ud og bruge til et godt grundforløb, hvor I kommer omkring årets vigtigste temaer i flere fag. Herefter kan du bygge flere opgaver og aktiviteter på.

OPGAVE 2: Opdag Rwanda

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2 lektioner

Eleverne får en god og bred introduktion til Rwanda ved at gå på opdagelse på hjemmesidens centrale temaside 'Opdag Rwanda'. Den rummer bl.a. film og infografikker, billedserier, quizzer og små faktabøger. Siden er tilrettelagt, så eleverne får sat en varieret scene for jeres forløb om Rwanda.

1.-2. klasse laver selv spørgsmål om Rwanda og går på opdagelse på hjemmesiden for at finde svar.

3.-5. klasse går på jagt efter problemer for mennesker og natur i Rwanda og diskuterer løsninger.

OPGAVE 3: Forslag til samtaler - af Mette Finderup

1.-2. kl. 3.-5. kl. 1-? lektioner

Her får du inspiration til samtaler i klassen om hvert enkelt kapitel i 'Febervild'. Mette Finderup har selv lavet spørgsmålene.

OPGAVE 4: Genfortæl 'Febervild'

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2 lektioner

Når I har læst historien 'Febervild', kan I bruge disse øvelser, hvor eleverne gengiver hovedindholdet af fortællingen.

Opgaven indeholder udklipsark med billeder fra 'Febervild'. De bliver brugt på forskellige måder til at få eleverne til at genfortælle og reflektere over handlingens temaer.

1.-2. klasse: Tal ud fra billeder, eller udvælg og indsæt selv billeder i en skabelon, og skriv en lille tekst til i hånden.

3.-5. klasse: Arbejd med historien ud fra forskellige karakterers synsvinkler med begyndelse, midte og slutning.

OPGAVE 5: Læseteater - og flotte stangdukker

1.-2. kl. 2-4 lektioner

Her får du Mette Finderups tre små fabler fra elevbogen omsat til dialog med lav lix. Så kan I opføre dem som læseteater i klassen. Eleverne får tildelt roller og øver sig i at læse de små dialoger.

I kan også opføre det som et sjovt dukketeater, for i opgavearket ligger der også store tegninger af alle figurerne i fablerne - lige til at klippe ud, farvelægge og sætte på blomsterpinde.

OPGAVE 6: Malebog

1.-2. kl. 1-3 lektioner

Elevbogens fortælling 'Febervild' er illustreret med flotte og sjove tegninger af Dorte Bengtson, der følger Mette Finderups historie. I dette opgaveark finder du flere af tegningerne i en udgave, hvor eleverne selv kan farvelægge dem. Brug

dem fx som aktivitet til de elever, som indimellem kan have brug for at sidde og arbejde lidt for sig selv.

OPGAVE 7: Mød Rwandas børn

1.-2. kl. 3.-5. kl. 3 lektioner

Lær de tre børn Keza, Theobard og Florence godt at kende med film, vennebøger, fotoalbums og lagkage-diagrammer over deres hverdag. Find portrætterne af de tre børn på hjemmesiden under menu-punktet 'Rwandas børn'.

I opgavearket får du flere gode forslag til, hvordan I kan arbejde med materialet i klassen. Læs mere side 43.

OPGAVE 8: Lav digitale fotohistorier om Rwanda

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-4 lektioner

Eleverne laver digitale fotohistorier med masser af faglighed: De skal undersøge, læse, udvælge, skrive og præsentere. Læs mere om fotohistorie-værktøjet her i lærervejledningen eller på hjemmesidens lærersider. Værktøjet egner sig godt til **1.-3. klasse**, men mange bruger det også i **4.-5. klasse**. Også specialklasser på højere klassetrin er glade for det, da arbejdsformen er intuitiv og meget struktureret. Og

Dansk

så kommer der et flot produkt ud af det. I værktøjet kan eleverne få læst alle tekster højt. Læs mere om værktøjet side 45-47.

Det handler fotonhistorierne om:

- **Kom med til Kigali.** Eleverne går på opdagelse i den travle hovedstad Kigali. De er med på markedet, møder cykel-artister og er med på kunstsolen for børn. De besøger også den fattige bydel, hvor folk bor i meget små huse.
- **Landsbyen i bakkerne.** Rejs med ud til en af de små landsbyer i Rwanda. Her mangler de vand i vandhanerne – men til gengæld får børnene varm mad til frokost. Og hvad mon de har i skoletasken?

- **Søen og savannen.** Tag med til den store Kivu-sø, hvor fiskerne sejler ud om natten i små både med lys på. Eleverne undersøger også Rwandas vilde dyreliv med gorillaer, løver og flyvende hunde.

OPGAVE 12:

Børnenes Egen U-landskalender

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-8 lektioner

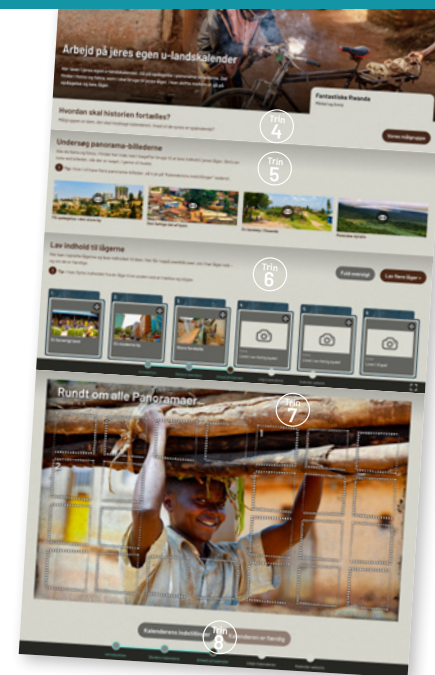
Eleverne formidler temaer om Rwanda ved selv at lave en digital lågekalender til fx forældre eller venskabsklassen. De bliver hjulpet trin for trin i en nem og overskuelig proces.

Bag lågerne fortæller de i billeder og små tekster. Kalenderen kan laves til jul med 24 låger – eller med færre låger som

en advents-, måneds- eller ugekalender. Modtagerne får kalenderen og kan åbne lågerne på deres computer eller mobil. Eleverne kan også lave en lille reklame for deres kalender – og følge, hvor mange der har brugt den.

Børnenes Egen U-landskalender rummer alt, hvad eleverne skal bruge. Brug det som afslutning på forløbet, som en fælles produktion i de små klasser eller som centrum i miniforløbet om kommunikation – se mere om det forløb her på side 39.

Og læs mere om værktøjet på side 48-49.

Sådan tager du samtalen om folkekrab, fred og forsoning i klassen

Rwanda er i dag et fredeligt land og et usædvanligt eksempel på at skabe fred og afspænde en etnisk konflikt.

Men ingen kan rigtigt forstå Rwanda i dag, hvis de ikke har hørt bare lidt om folkekrabet på tutsierne i 1994 – og ikke mindst om den store indsats for fred, forsoning og konfliktløsning, der stadig fylder så meget i landet i dag.

Det er en levende fortid for alle. Også for børnene.

Men hvordan og hvor meget skal man fortælle om en så voldsom begivenhed til elever i 1.-5. klasse?

Vi har valgt at formidle historien på to niveauer – ét til lærerne og et andet til eleverne. Desuden har vi i samarbejde med UNICEF Danmark lavet en opgave.

Baggrund til lærerne:

I lærervejledningens faktasektion får du de vigtigste fakta – med mange detaljer, som vi ikke formidler direkte til alle elever på disse klassetrin.

Her kan du læse om folkekrabet, om den politiske baggrund og om Rwandas indsats for forsoning og forebyggelse af konflikter. Dette overblik kan hjælpe dig til selv at vurdere, hvordan emnet kan tages op med dine elever. Og til at svare på spørgsmål.

Sådan fortæller vi til eleverne:

I Eleverbogen er de sidste to sider viet til en kort introduktion for eleverne. Her nævner vi kun selve folkekrabet kort og overordnet. Hovedfokus er at fortælle

om den minde- og forsoningskultur, som alle i landet deltager i.

På hjemmesiden kan ældre elever læse lidt mere. Til dem har vi lavet en lille faktabog med tegninger og lidt længere tekster. Den ligger på den introducerende side 'Opdag Rwanda'.

Også her fortæller vi på én side om, at folkekrabet skete for mange år siden og at mange døde eller måtte flygte.

Men de fleste sider i faktabogen handler om en række af de indsatser, som stadig er en vigtig del af hverdagen for både voksne og børn i Rwanda – og som handler om at mindes, at arbejde sammen, at forebygge konflikter og at skabe fællesskaber. Indsatser, som også danske skolebørn kan spejle sig i.

OPGAVE 30:

Rwanda for alle

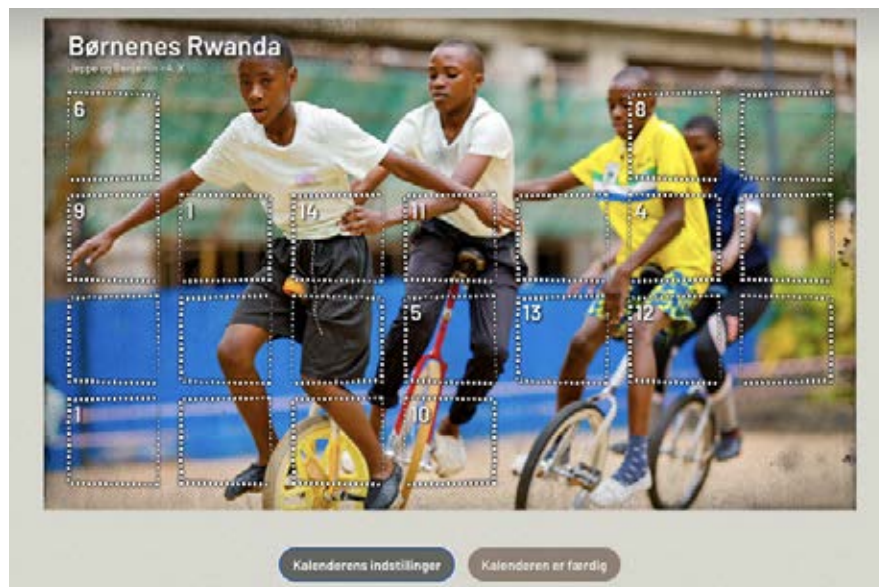
1.-2. kl. 3.-5. kl. 1-2 lektioner

Hvordan tager man samtalen eller svarer på spørgsmål i klassen? I samarbejde med UNICEF Danmark har vi lavet en opgave, der giver dig støtte til at finde en formidling, der passer til dine elevers modenhed og eventuelle egne erfaringer med krig eller flugt.

Vi anbefaler, at du først orienterer dig i de to førnævnte tekster, vi har lavet til eleverne. I opgaverarket får du tips til samtale med eleverne – og til at undgå, at historien bliver for skræmmende.

Husk fx at tale med dem om, at Rwanda i dag stadig arbejder med forsoning – og at det faktisk går rigtig godt.

Miniforløb til Dansk: Lær kommunikation

OPGAVE 9-10-11-12

3.-6. kl.

5-15 lektioner

Eleverne lærer på en sjov og engagerende måde en masse om kommunikation.

Rammen er, at de laver en flot digital lågekalendar, 'Børnenes Egen U-lands-kalendar', som de fylder med fotos og små tekster, der handler om Rwanda.

Det foregår nemt med hjemmesidens selvforklarende værktøj (se side 48-49).

Undervejs kan I så vælge at fordybe jer lidt ekstra i, hvordan elevernes kalender bliver særlig god – med enkle øvelser.

I kan frit nøjes med at bruge en enkelt eller et par af opgaverne her, som det passer bedst hos jer.

Ideen med dem er, at mens eleverne er opslugt af at lave et godt produkt, lærer de med nemme øvelser en masse om målgruppe, disponering, overskrifter, billedtekster og markedsføring.

Det er scenariebaseret undervisning:

Scenen er tydeligt sat af slutproduktet. Og eleverne arbejder med danskfaglighed på en måde, der fungerer fuldstændig som i arbejdslivet.

Forløbet kan stå alene eller danne ramme for hele jeres tema om Rwanda.

I arbejder med 'Det 21. århundredes kompetencer' og med en række danskfaglige kompetencemål efter 4. og 6. klasse.

1 - SÆT FØRST SCENEN

Introducer forløbet, og vis eleverne den færdige prøvekalender. Den finder du på hjemmesidens lærersider under 'Børnenes egen kalender'.

I kan også se den tutorial-video, der forklarer eleverne, hvordan kalender-værktøjet fungerer. Eleverne kan selv se den inde i værktøjet, men du kan også finde den i lærernes Filmbank på hjemmesiden. Nu skal eleverne lave deres

egen digitale kalender, der fortæller om Rwanda. Undervejs kan øvelserne i de fire opgaver lære dem nogle fif, som gør deres kalender ekstra god.

2 - LÆR RWANDA AT KENDE

Kalender-værktøjet rummer alle de billeder og fakta, eleverne skal bruge – så I kan godt bare gå i gang uden videre. Men hvis I også har lavet grundforløbet, læst elevbogen eller set film, så har eleverne endnu bedre baggrundsviden.

3 - VÆLG MÅLGRUPPEN

Målgruppen er den modtager, I vælger at lave klassens kalendere til – måske forældre-rene eller en venskabsklasse.

OPGAVE 9:

Skriv til en målgruppe

Klassediskussion: Hvad synes eleverne, at målgruppen skal høre om? Hvad er vigtigst at vide om Rwanda – og vil målgruppen mon synes det samme? Er der forskel – og hvorfor det? Overvej også, hvad målgruppen ved i forvejen, og hvordan man bedst kan fortælle til dem.

Øvelser: Opgavearket lærer eleverne, hvordan man fortæller til en målgruppe – med en klassesamtale og tre sjove øvelser.

4 - LAV KALENDEREN

Nu kan I evt. supplere med, at eleverne lærer lidt om to vigtige skriveteknikker, de skal bruge til deres tekster i kalenderen:

OPGAVE 10:

Billedtekst og overskrift

Eleverne lærer i små øvelser om den vigtige billedtekst, der både skal fortælle historie og spille sammen med et foto.

Hvordan bliver sådan en god? Og hvad skal en god overskrift mon kunne?

OPGAVE 11:

Lær at disponere

Kalender-værktøjet åbner også for at arbejde kreativt med, hvordan man disponerer sit stof: At udvælge sine pointer og at eksperimentere med rækkefølgen. Det lærer eleverne om med enkle øvelser.

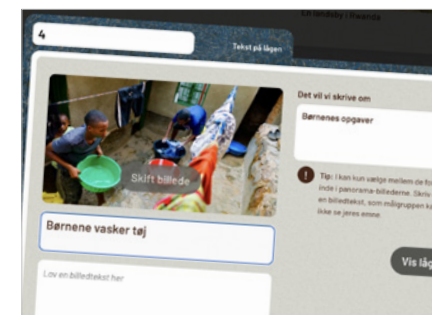
OPGAVE 12:

Lav Børnenes Egen U-landskalender – ekstra tips

Nu skal I producere selve kalenderen. Eleverne kan sagtens bare selv gå i gang med kalenderværktøjet. Men i dette opgaveark finder du en stribe gode lærer-tips – fx til at arbejde ekstra hurtigt med værktøjet, til at fordybe sig mere, til differentiering og til evalueringsloops.

LAV EN REKLAME – og se om den virker!

I værktøjet kan eleverne til sidst lave en flot A4-reklame for deres kalender, som de kan printe ud eller sende digitalt til deres målgruppe. Her står også det link, som målgruppen kan finde kalenderen med. Og bagefter kan eleverne følge med i, hvor mange der bruger den.

Natur/teknologi

Her kan I lave naturfaglige aktiviteter og eksperimenter, der er differentieret efter klassetrin, og som knytter an til fagmålene – og til Rwanda: I kommer bl.a. til at arbejde med levevilkår, dyr, træ/tegnekul, modning af bananer og rent drikkevand.

Film der passer til N/T: Det er oplagt at supplere med filmene 'Velkommen til Rwanda' og Danidas andre små introducerende film, som du finder i Filmbanken på hjemmesiden.

Aktiv undervisning, der motiverer: Opgaverne er bygget op efter den naturfaglige IBSE-metode, hvor eleverne skal være aktive og undersøgende: De udforsker problemer, der bliver gjort relevante for dem. Metoden motiverer eleverne og er også god til at engagere de mindre bogligt orienterede. I arbejder med:

- Samtale om problemstilling.
- Indkredse problemet.
- Formulere løsningsforslag.
- Eksperimentere, hvor eleverne afprøver.
- Formulere et fælles løsningsforslag (undersøgelse af hypotesen).
- Præsentation af løsningsforslag.

OPGAVE 17:

Modne bananer

1.-2. kl. 3.-5 kl. 2-3 lektioner

Bananer er en af de afgrøder, der dyrkes mest af i Rwanda, og de er en fast del af madlavningen. I denne opgave skal dine elever undersøge, hvordan bananer modnes under forskellige forhold, og hvad der sker med bananernes udseende, smag og konsistens undervejs i processen.

Eleverne arbejder med hypotesedannelse og opnår viden om fødevarernes modning og holdbarhed.

OPGAVE 18:

Lav jeres eget tegnekul

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2 lektioner

I denne opgave undersøger I, hvad ild har brug for for at brænde, og hvordan man kan lave sit eget tegnekul ved at brænde træ uden ilt – ligesom man gør i Rwanda, når de fremstiller trækul til at lave mad over.

OPGAVE 19:

Vaccinens kolde rejse

3.-5. kl. 2-4 lektioner

Det er vigtigt, at vacciner opbevares ved den rette kølige temperatur. Ellers kan de miste deres virkning. I denne øvelse skal eleverne undersøge 'vacciner' – små flasker med vand, der er kølet ned på forhånd. Flaskerne pakkes på forskellige måder, så eleverne kan teste, hvordan temperaturen udvikler sig under forskellige forhold.

Ved at måle temperaturen og notere resultaterne i et diagram skal eleverne undersøge, hvilken indpakning der bedst holder 'vaccinen' kold – og hvorfor.

OPGAVE 20:

Årets projekt: Ret til et sundt liv

1.-2. kl. 3.-5. kl. 1-2 lektioner

På hjemmesidens temaside 'Ideer redder liv' får eleverne i børnehøjde et indblik i det projekt i Rwanda, som pengene fra U-landskalenderen går til i år. Hvad er en vaccine – og hvorfor er det vigtigt, at det vand, man drikker, er rent?

Eleverne skal bl.a. i grupper reflektere over og fortælle for resten af klassen, hvorfor de to ting er vigtige for et sundt liv. Læs mere side 44.

OPGAVE 21:

Video-quiz: På opdagelse med Kigali børn

1.-2. kl. 3.-5. kl. 1-2 lektioner

De fattigste familier i Kigali bor i et område af byen, hvor husene er små og gaderne smalle.

I denne opgave skal eleverne se en videofilm fra en gåtur gennem området, som fire lokale drenge selv har optaget med et GoPro-kamera. Eleverne skal være

meget opmærksomme, for deres opgave er at opdage ting og mennesker på vejen gennem området.

De ældste elever arbejder i mindre grupper og skal også notere filmens tidskoder.

OPGAVE 22:

Lav dyrebiografier og foldebøger

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-3 lektioner

Rwanda har et rigt dyreliv – både i bjergene, på savannen og ved den store Kivu-sø. I denne opgave arbejder eleverne med at beskrive dyrs særlige kendetegn, der fortæller os noget om deres levevilkår: Hvorfor ser dyrene ud, som de gør? Hvordan kan man beskrive dem i en dyrebiografi, hvor man bruger metoden med de 7 F'er (Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar)?

I de små klasser laver I dyrebiografien sammen i klassen, og eleverne kan tegne et fantasidyr med samme metode.

I kan også lave dyrebiografierne som foldebøger.

Billedkunst / Håndværk og design

OPGAVE 8:

Lav digitale fotohistorier om Rwanda

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-4 lektioner

Eleverne laver digitale fotohistorier om N/T-temaer med masser af faglighed for både store og små: De skal undersøge, læse, udvælge, disponere, skrive og præsentere.

Læs mere om fotohistorie-værktøjet her i lærervejledningen på side 45-47. Værktøjet egner sig godt til **1.-3. klasse**, men mange bruger det også i **4.-5. klasse**.

Også specialklasser på højere klassetrin er glade for opgaven, da arbejdsformen er intuitiv og meget struktureret. Og så kommer der et flot produkt ud af det, som kan deles digitalt. I værktøjet kan eleverne få læst alle tekster højt.

OPGAVE 12:

Børnenes Egen U-landskalender

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-8 lektioner

Eleverne formidler N/T-temaer om Rwanda ved selv at lave en interaktiv lågekalender til fx forældrene. De bliver hjulpet trin for trin i en nem og overskuelig proces.

Bag lågerne fortæller de i billeder og små tekster. Kalenderen kan laves til jul med 24 låger – eller med færre låger som en advents-, måneds- eller ugekalender.

Modtagerne kan åbne lågerne på deres computer eller mobil. Eleverne kan også følge, hvor mange der har brugt den.

Web-værktøjet rummer alt, hvad eleverne skal bruge. Brug det som afslutning på forløbet eller som en fælles produktion i de små klasser.

OPGAVE 13:

Det store imigongo-værksted

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-5 lektioner

Imigongo er en traditionel rwandisk kunstform – oprindeligt med meget grafiske mønstre formet i relieffer af komøg blandet med aske, som efter tørring males i især sort, hvid, rød, gul og brun.

I denne opgave arbejder eleverne med imigongo-inspirerede mønstre – og kobler billedkunst og matematik. De arbejder med geometriske mønstre – dog uden komøg – og skaber deres egne mælkekar-ton-huse med farverige imigongo-facader.

OPGAVE 24

Spejling med imigongo-mønstre

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-4 lektioner

Når I arbejder med imigongo-værkstedet er det oplagt at inddrage matematik. I denne opgave skal eleverne arbejde med geometrien i Rwandas imigongo-mønstre ved at fortsætte mønstre, spejle figurer og farvelægge dem til sidst.

På den måde arbejder I med nogle af

metoderne i etno-matematik, som handler om at se faget som tæt forbundet med kultur, hverdagsliv og menneskers forskellige måder at forstå og bruge matematik på.

OPGAVE 14:

Rundtur i Rwanda

1.-2. kl. 3.-5. kl. 4-6 lektioner

Lav klasseværelset om til et kort over Rwanda, hvor eleverne rejser fra sted til sted, løser forskellige opgaver og får stempler i passet for hvert sted, de har besøgt. Fx skal de lave mønstre inspireret

af naturen, klippe og skabe en fælles stime af sardiner og bevæge sig som en flok gorillaer, der beskytter sine unger.

OPGAVE 15:

Tegn dyr og lav bogmærker

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-3 lektioner

I Rwanda lever der mange spændende dyrearter. I denne opgave kan eleverne lære at tegne bjerggorillaer, flyvende hunde og inyambo-køer med de lange horn – med enkle midler og trin for trin. Opgaven kan også bruges til at lave tegne-diktat. Bagefter kan I lave tegningerne om til flotte bogmærker.

OPGAVE 16:

Design et dansk/rwandisk venskabsflag

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-3 lektioner

I denne opgave skal eleverne kigge nærmere på flag, symbolik og venskab.

1.-2. klasse kan lave flagranker, mens eleverne i **3.-5. klasse** designer et dansk/rwandisk venskabsflag, hvor de bruger farver og symboler fra de to flag. De kan vælge at klippe-klistre eller at lave designet digitalt.

Matematik

OPGAVE 23:

På markedet i Rwanda

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-4 lektioner

I denne opgave skal eleverne med på et marked i Rwanda, hvor de skal arbejde med regnehistorier. De små klasser løser regnehistorier med ord og tal, mens de større elever laver deres egne regnehistorier.

Som støtte indeholder opgavearket udklipsark med forskelligt frugt og grønt, som kan købes på markedet.

OPGAVE 24:

Spejling med imigongo-mønstre

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-4 lektioner

I denne opgave skal eleverne arbejde med geometri i Rwandas imigongo-mønstre ved at fortsætte mønstre, spejle figurer og farvelægge dem til sidst.

På den måde arbejder I med begrebet etno-matematik, som handler om at se faget som tæt forbundet med kultur, hverdagsliv og menneskers forskellige måder at forstå og bruge matematik på.

Leg, bevægelse, musik og mad

OPGAVE 26

Dans med os

1-2 kl. 3.5. kl. 1-2 lektioner

I et dansestudie i Kigali går en masse børn til dans. Deres lærer har levet på gaden, da han var lille, og vil nu gerne gøre en forskel for børn. I opgaven møder I en af de unge dansere, som med enkle moves lærer jer en dans, alle kan være med til. Videoen ligger klar i Filmbanken på hjemmesiden. I videoen kan I også se, hvor mange der har det sjovt sammen, for dans giver fællesskab. Når I har lært dansen, kan I lære den videre til venner og familie.

OPGAVE 27

Leg Mabigibigi

1.-2. kl. 3-5 kl. 2 lektioner

Mange steder i Rwanda danses denne rytmiske klappeleg. Du kan også se den i slutningen af filmen om Theobard på hjemmesidens temaside om børneportrætter. I opgaven her kan I lære, hvordan man klapper, danser og hopper – og hvad man skal gøre for at vinde!

Filmen ligger i Filmbanken.

OPGAVE 28

Vandstafet

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2 lektioner

Her skal eleverne prøve, hvordan det er, når man skal fragte vand fra A til B. Ved at bygge en bane i fx gymnastiksalen eller på legepladsen skal eleverne på en sjov måde fornemme, hvor tungt og besværligt det kan være at hente vand. Med til øvelsen hører refleksionsspørgsmål om vandforbrug og forskelle på Rwanda og Danmark.

OPGAVE 25:

Nem mad fra Rwanda

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-3 lektioner

Gå i køkkenet med eleverne, og lav enkle og tilpassede retter fra Rwanda. Find opskrifter på rwandisk bønnegryde med ris, samosaer, rwandisk frugtsalat og peanut-nougat.

OPGAVE 31:

Syng med Hr. Skæg og Motor Mille

1.-3. kl. 1 lektion

I kan synge med på DR's sang til Ramasjang-serien 'Jagten på regnbuens kloner'. Teksten ligger i opgavearket.

Tværgående

OPGAVE 29

Umuganda-dag på skolen

1.-2. kl. 3.-5. kl. Varierende

Umuganda er en rwandisk tradition for fælles arbejde, hvor man den sidste lørdag i måneden samles for at hjælpes ad med at rydde op, plante træer, bygge, reparere eller på anden måde forbedre lokalområdet. Lav jeres egen umuganda-dag på skolen.

OPGAVE 30

Rwanda for alle

3.-5. kl. 1-2 lektioner

Efter folkemordet på tutsierne i 1994 har Rwanda arbejdet på flere måder med at styrke fred, enhed og tillid gennem love, uddannelse – samt fælles aktiviteter og lokale fællesskaber, der hjælper med at løse konflikter på en fredelig måde.

I denne aktivitet kan du sammen med eleverne undersøge, hvordan Rwanda har genopbygget landet. I kan diskutere, hvad vi kan lære af Rwandas erfaringer i vores egen hverdag og skole.

Miniforløb til Dansk og N/T: Arbejd med børneportrætter

UNICEF Danmark har lavet indholdet til årets tre interaktive børneportrætter, der ligger på hjemmesiden under menupunktet 'Rwandas børn'. De viser tre forskellige børns levevilkår i Rwanda – og er centrum i et mini-forløb med små opgaver.

Eleverne kommer helt tæt på Keza, Theobard og Florence gennem små film, korte tekster, fotoalbums, en vennebog og et tidshjul. Det giver jer et unikt indblik i nogle dagligliv og måder at vokse op på, som er meget anderledes, end det eleverne selv kender – men som alligevel på nogle måder minder om deres egen hverdag her i Danmark.

Hvordan mon det er at vokse op i et lille hus i Kigali og skulle hente vand gennem stejle gader? Eller i et lerhus i landsbyen, hvor familien dyrker en del af sin mad selv? Eller i en fiskerfamilie?

Hvordan er hverdagen for piger og drenge – hvad laver de i fritiden, hvilke pligter har de i hverdagen, og hvad drømmer de om at blive som voksne?

UNICEF Danmark har lavet tre spændende, interaktive portrætter, hvor I kommer tæt på børnene både i deres hjem og i nærområdet – når de leger, hjælper til og er i skole. I kan se deres vennebog, og tidshjulet viser, hvordan en typisk dag forløber. Så I får masser af indsigt og faglighed ved at arbejde med de tre portrætter.

Mød de tre børn fra Rwanda

Keza på 14 år bor i et fattigt kvarter i hovedstaden Kigali, og hendes mor er frisør. Når hun ikke passer skolen eller hjælper til hjemme, er hun med i en gruppe af unge, der laver cykelakrobatik. De er også med i konkurrencer.

Theobard på 12 år bor i en landsby ude i Rwandas grønne bakker i et lerhus med sin kusine og bedstemor. I gårdhaven tørrer de majs og laver mad. Theobard elsker at gå i skole – og at spille fodbold med vennerne.

OPGAVE 7

Mød Rwandas børn

1.-2. kl. 3.-5. kl. 2-4 lektioner

Opgaven rummer to korte forløb:

1.-2. klasse: I ser filmene og billedserierne sammen i klassen. Eleverne læser børnenes venneböger og laver selv en vennebog. I reflekterer over, hvad I oplever – og hvad der er ens og forskelligt.

3.-5. klasse: I ser på tidshjulene, der viser, hvad de rwandiske børn laver på en typisk dag – og I laver jeres egne. I taler om levevilkår i Danmark og i Rwanda. Og I arbejder i grupper og sammenligner børnene. Der er mange temaer, fx rig/fattig, dreng/ pige, Danmark/Rwanda – og at også danske børn har forskellige vilkår.

Florence på 14 år bor ved en stor sø, og hver aften sejler hendes far ud for at fiske. Om dagen hænger nettene til tørre ved huset. På skolen er der nogle gange lukket for vandet. Hun elsker at synge og at være sammen med veninderne.

Lav selv venneböger

Keza, Theobard og Florence har hver udfyldt en vennebog. De svarer på spørgsmål som fx:

- Hvad er din livret?
- Hvad laver du i fritiden?
- Hvem ser du op til?
- Hvad gør dig glad?

I opgavearket er der desuden en tom vennebog magen til, som dine elever kan udfylde om sig selv.

Oplev årets støtteprojekt i børnehøjde

På hjemmesidens temaside 'Ideer redder liv' kan eleverne opleve, hvordan UNICEF's projekt konkret gør en forskel i Rwanda. Fortalt i børnehøjde med små tekster, billeder og videoklip.

UNICEF har lavet en temaside om årets projekt, som ligger under menupunktet 'Ideer redder liv'. Her får eleverne en billed- og filmbåren fortælling om, hvordan pengene fra Børnenes U-landskalender er med til at bringe rent vand og sundhed tættere på børn og familier i Rwanda.

Siden er en lille 'rejse', eleverne scroller ned gennem – med korte, letlæste tekster i børnehøjde, fotos og små filmklip. Den kan bruges som en fælles præsentation i klassen – eller eleverne kan gå på opdagelse på egen hånd.

Fortællingen tager afsæt i, at alle børn har ret til et sundt liv – men i Rwanda er der ikke altid adgang til rent vand, og det bjergrige landskab gør det svært at få vacciner ud til alle børn, især i afsides områder. Eleverne hører fx om familier, der henter og betaler for vand ved vand-

poster. De møder Keza, der bærer tunge vanddunke op ad de stejle bakker – og de ser også, at der trods en hård hverdag også er tid til dans, fodbold og cykling.

Siden munder ud i at vise løsningerne: Rent vand og vacciner redder liv. UNICEF gør det nemmere at hente vand og sørger for, at vacciner når sikkert frem

OPGAVE 20

Retten til et sundt liv

1.-2. kl.

3.-5. kl.

2 lektioner

Opgaven giver tips til at arbejde i klassen med temasiden om årets projekt, 'Ideer redder liv'. Først laver I en fælles gennemgang af temasiden på tavlen. Så kan eleverne med vejledende spørgsmål samtale om levevilkår i Danmark og Rwanda og reflektere over vigtigheden af vacciner og rent vand – og hvorfor sundhed er noget, alle har ret til.

DR på biblioteker – og klassebesøg

I forbindelse med Børnenes U-landskalender laver DR flere aktiviteter om Rwanda, som I kan bruge i undervisningen.

Besøg fra Ramasjang eller Ultra

I efteråret 2026 åbner DR op for, at enkelte, udvalgte skoler kan få besøg af værter fra Ramasjang og Ultra som del af en særlig, kreativ skoleaktivitet om Børnenes U-landskalender. Se mere på dr.dk/skolebesøg.

Ny filmserie på Ramasjang

Hr. Skæg og Motor Mille står overfor en helt ny modstander – nemlig deres egne kloner! Klonerne vil stjæle den magiske regnbuenøgle og smadre regnbuen for altid. Tag med på den spændende jagt gennem Rwanda for at redde regnbuens skæbne.

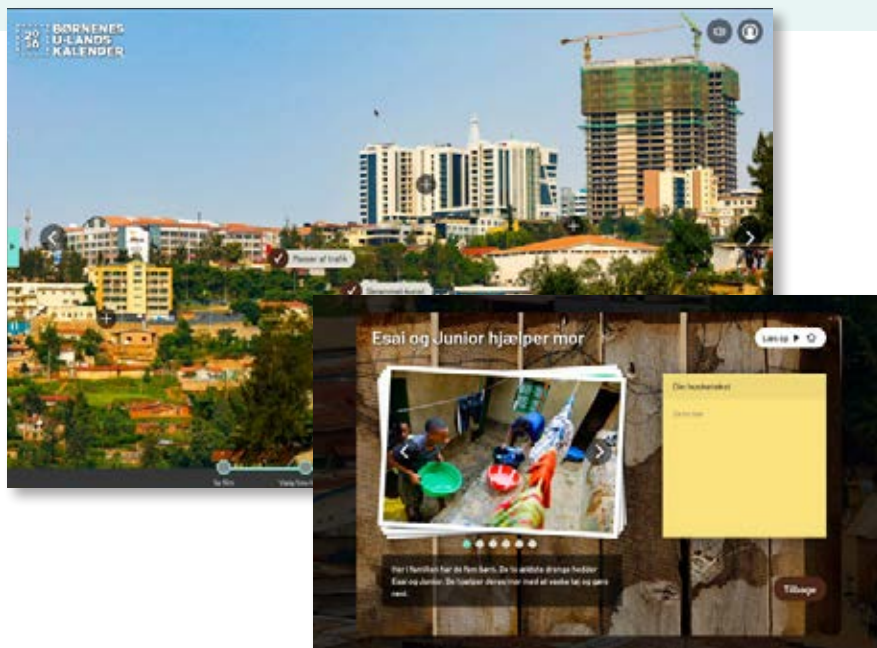
'Ultra Vildt' rejser til Rwanda

I et nyt afsnit af 'Ultra Vildt' rejser Jonas Madsen fra DR Ultra til Rwanda med en klar mission: at finde 'The Big

Five' – løve, elefant, bøffel, leopard og næsehorn. Det er Afrikas mest ikoniske dyr, og Jonas har kun tre dage til at finde dem. Undervejs kommer han tæt på nogle af verdens mest imponerende dyr og bliver klogere på livet på savannen.

Leg jer gennem Rwanda på biblioteket

I november 2026 vil udvalgte biblioteker have en udstilling, som tager afsæt i Ramasjang-serien 'Jagten på regnbuens kloner'. Her kan børnene lege og udforske Rwanda med et stort gulvspil, der lader dem blive en del af Motor Mille og Hr. Skægs rejse. Børnene skal løse udfordringer, der handler om nogle af tematikkerne i U-landskalenderen 2026. Se på U-landskalenderens hjemmeside i lærer-universet, hvilke biblioteker, der har udstillingen.

Lav fotohistorier eller en digital kalender

Dine elever kan arbejde med alt stoffet om Rwanda ved at lave en digital produktion, som ser godt ud, og som de bagefter kan vise frem til andre – kammerater eller forældre.

Begge de to web-værktøjer på hjemmesiden er komplette, de er nemme at bruge, og de bruger samme basale arbejdsform.

Men de har forskelligt niveau af faglig udfordring – og de færdige produkter er også meget forskellige.

✓ Resultatet ser godt ud

Den færdige fotohistorie eller låge-kalender er flot, så eleverne bliver stolte af resultatet. De præsenterer deres værk i klassen – eller sender det til forældrene.

✓ Masser af faglighed

Eleverne sendes på en fagligt struktureret opdagelse i tematiske panoramaer, hvor de finder fotos og fakta om emnet. Så formidler de deres nye viden ved at vælge fotos og skrive tekst.

✓ Der er en klar rød tråd

Stoffet i de to web-værktøjer hænger tæt sammen med det, eleverne møder andre steder i årets materiale – så de kan bruge al deres nye viden.

✓ Det er nemt og intuitivt

Begge værktøjer er nemme for eleverne. Alle de funktioner og alt det materiale, de skal bruge, dukker op, når de har brug for det. I fotohistorie-værktøjet kan de yngste også få alle teksterne læst højt.

✓ Alt er indbygget

Begge værktøjer er komplette: Alt stof til elevernes research er indbygget. De skal ikke søge på internettet. Alle funktioner til at lave præsentationen er også med. De skal ikke bruge andre programmer.

✓ Intet bliver væk

Eleverne bruger UNI-Login. Så gemmes alt, hvad de laver, automatisk på U-landskalenderens website. De kan også sagtens skifte maskine undervejs.

✓ Nemt i grupper

Elevernes produktioner gemmes fælles for jeres skole. Derfor kan grupper nemt fortsætte arbejdet, når én er fraværende.

✓ Næsten alle maskiner

I kan bruge en PC, Mac, iPad, Chromebook og Android-tablet, bare den har kontakt til internet. I kan også lave fotohistorierne i den gratis iPad-app. (Hentes i AppStore under 'Børnenes U-landskalender 2026'. Appen findes dog ikke til Android.)

Indholdet: Her er årets 6 tematiske vinkler om Rwanda, som I møder i web-værktøjerne

Her er de tematiske vinkler, eleverne kan gå på opdagelse i. Hver vinkel har et panoramabillede, der er fyldt med små hotspots, som hver rummer en fakta-tekst og en serie fotos. Eleverne kan bruge et eller flere panoramaer til deres fotohistorier eller digitale lågekalender.

1: En landsby i Rwanda

Tag ud i en landsby, hvor de dyrker grøntsager – og har langt til rent drikkevand.

2: Hvad sker der i skolen?

Kom med i skole og se, hvordan undervisningen foregår langt ude på landet.

3: På opdagelse i den store by

Besøg Rwandas hovedstad med markeder, kunstværksteder og tæt trafik.

4: Den fattige del af byen

Se hvordan børnene bor og lever i et af de fattige kvarterer i Kigali.

5: Søen og fiskerne

Mød børn og voksne ved den store sø, hvor fisk er vigtigt for de fleste familier.

6: Rwandas dyreliv

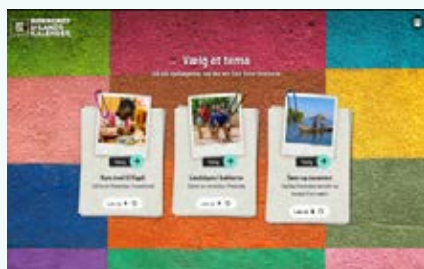
Oplev bjerggorillaer, løver, giraffer og mange andre spændende dyr.

Sådan laver du en fotohistorie – trin for trin

Der er en kort tutorial-video på hjemmesiden, og den er instruktion nok til, at eleverne kan gå ombord i værktøjet på egen hånd.

Men for at komme godt i gang kan du også starte med at lave en fotohistorie sammen med eleverne i klassen på storskærm.

Der er også et opgaveark i hjemmesidens Opgavebank med flere lærertips (Opgave 8).

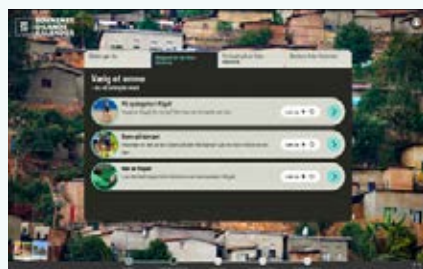

Trin 1 Vælg hovedtemaet

Gå ind i værktøjet ved at trykke på 'Fotohistorier' på hjemmesiden eller ved at åbne iPad-appen. Log ind med UNI-log-in. Nu skal I vælge et af de **tre hovedtemaer om livet i Rwanda**.

Temaerne fungerer helt ens, men har selvfølgelig forskelligt indhold.

Når I har valgt temaet, kommer I ind på en temaforside med en lille tekst (med oplæsning) og en kort film, der introducerer eleverne til temaet.

Trin 2 Vælg et opgaveemne

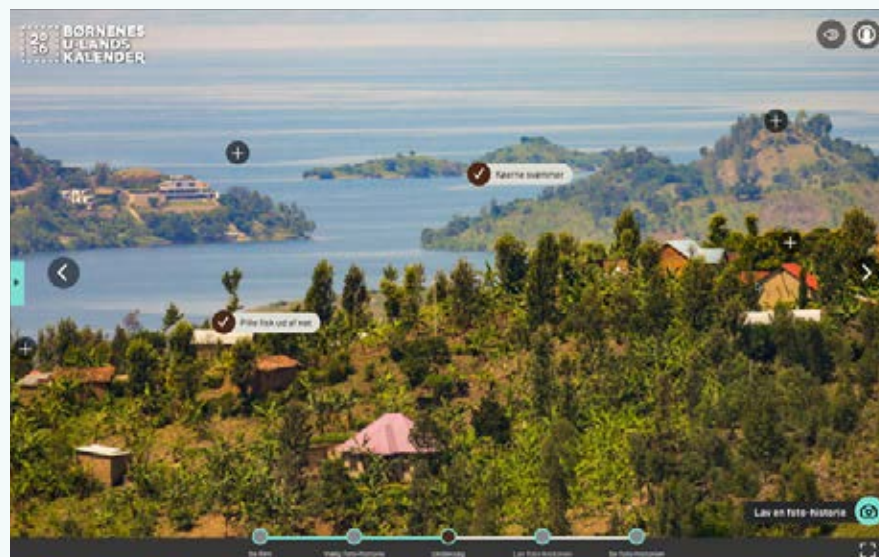
Nu skal eleverne vælge et opgaveemne til deres fotohistorie. Under hvert tema er der nemlig tre opgaveemner.

Det er valget af opgaveemne, der styrer, hvad den enkelte fotohistorie skal handle om – og hvilket panoramabillede eleverne om lidt bliver sendt på opdagelse i. I de mest krævende emner skal de på opdagelse i to panoramaer.

I opgaven om fotohistorier i Opgavebanken (Opgave 8) får du oversigt over emnerne og hvilke fag, de passer til.

Når eleverne har valgt deres opgaveemne, bliver deres fotohistorie oprettet; de skal give historien en titel, og de skal skrive gruppens navn (eller elevens, hvis de arbejder én og én) og klasse ind.

Fra nu af bliver alt deres arbejde automatisk gemt.

Trin 3 Undersøg panoramaerne

Nu skal eleverne **på opdagelse i panoramabilledet. Det er fyldt med hotspots**, man kan trykke på. Hvert hotspot **rummer en fotoserie og en faktatekst** (med oplæsning).

Inde i hvert hotspot kan eleverne **skrive en lille note med stikord** til gruppen om, hvad der er vigtigt at huske om lige disse fotos. Stikordene kan undværes, men de er rare at have senere.

Nogle hotspots gemmer sig 'uden for skærmen', så man skal panorere frem og tilbage i billedet for at finde dem. Man panorerer ved at trykke på pilene ude i siden af billedet eller ved at trække med musen/fingeren fra side til side.

Hver gang en elev klikker på et hotspot, gemmes alle de fotos, der ligger i det, i **gruppens eget fotobibliotek**. Kun

disse fotos (som gruppen selv har fundet og set) kan de bruge til at lave deres fotohistorie med. Hvis de har skrevet noter inde i nogle hotspots, bliver også noterne gemt og vist i gruppens fotobibliotek sammen med billederne.

Deres fotobibliotek forbliver gemt, men det er knyttet til lige denne fotohistorie. Så hvis de senere skal lave nye fotohistorier, skal de bygge et nyt fotobibliotek op til hver af de nye historier. Også selv om de vælger at lave en ny fotohistorie med samme emne igen.

Trin
4

Lav selve fotohistorien

Når eleverne har fundet alle hotspots i panoramaet, skal de klikke på 'Lav en foto-historie'.

Nu åbner siden med selve fotohistorie-værktøjet.

Her er **alle funktioner til at lave fotohistorien samlet i ét skærbillede**.

Eleverne skal vælge et foto og skrive en lille tekst til hver af de syv billedpladser. Denne tekst vises også i den færdige fotohistorie.

Når de trykker på 'Vælg billede', kommer deres eget fotobibliotek frem med de fotos, de selv har set inde i de hotspots, de har besøgt i panoramaet. Hvis de har taget noter undervejs, vises de også her.

Når de klikker på et billede, sættes det ind i deres fotohistorie.

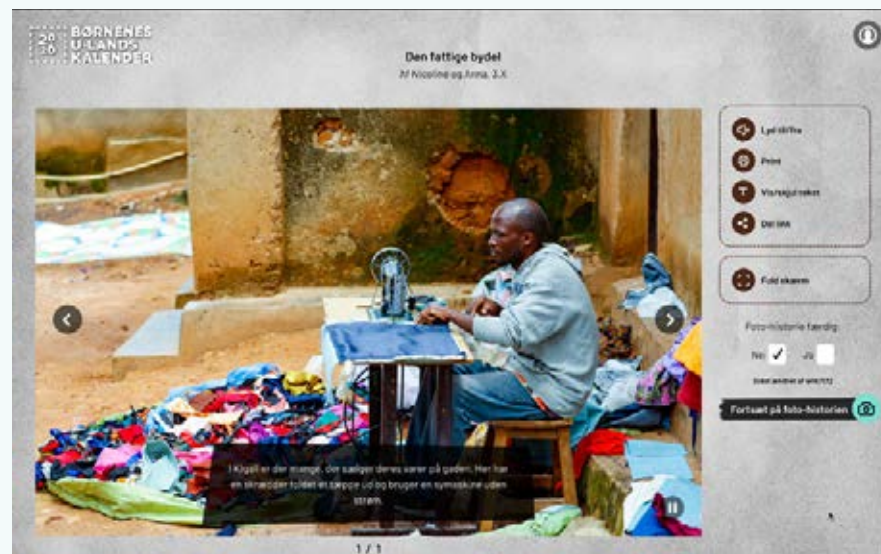
Med 'Vælg lyd' kan de også vælge at supplere med en lyd, der så vil blive afspillet, når man bagefter får vist dette billede i den færdige fotohistorie.

Der er **et lille bibliotek af lyde** at vælge imellem, som vi har optaget på rejsen i årets land.

Arbejdet med at vælge fotos og forfatte tekst er fagligt styret, for eleven får vist et guidende spørgsmål til hver af de syv billedpladser i fotohistorien.

Som lærer kan du evt. vælge bagefter at **skrive 'voksenskrift'** eller kommentarer i et felt under hvert af billederne i elevernes færdige fotohistorier – men du får kun den mulighed, når du er logget ind med dit eget UNI-login som lærer.

Denne voksenskrift kan gruppen se, når læreren har skrevet noget – men den er ikke synlig, når de viser fotohistorien frem på skærmen for fx klassen.

Trin
5

Vis historien til de andre – og send til forældrene

Til sidst skal eleverne klikke på 'Vis foto-historie' og kan nu gennemse det færdige resultat. Hvis de gerne vil lave rettelser, kan de gå tilbage til værktøjet med 'Fortsæt på foto-historien'.

Når de er helt færdige, kan de se hinandens fotohistorier, vise dem for klassen eller til et forældremøde.

Fotohistorier kan vises frem på to måder: De kan enten vises med elevteksterne synlige og automatisk billedskift. Eller de kan vises med skjult tekst; så skal eleverne selv fremlægge deres historie som et miniforedrag og skal selv skifte fra billede til billede. Hvis man vil, kan man også godt lave et print af fotohistorien med elevteksterne på, som eleverne kan bruge som manuskript.

Eleven/gruppen har desuden mulig-

hed for at **sende et link til sin egen fotohistorie til fx forældrene**. Så får forældrene adgang til at se den på deres egen computer/mobil uden UNI-login. Linket findes inde i afspilleren under 'Vis foto-historie' – 'Del link'. Linket giver kun adgang til netop denne ene fotohistorie.

Undgå drille-ændringer

Nogle elever kan finde på at gå ind i andres fotohistorier og lave 'drille-ændringer'. Derfor kan man inde i hver enkelt fotohistorie i skærbilledet 'Vis foto-historie' se, hvem der sidst har ændret i den. Desuden kan man se hele historikken over ændringer inde på siden 'Lav foto-historie' (Trin 4).

Lav selv Børnenes Egen U-landskalender: Så nemt er det – trin for trin

Web-værktøjet er ligetil og selvforklarende for eleverne. Det rummer alt, hvad de skal bruge for at lave en flot digital kalender og sende den til modtagerne.

Eleverne kan sagtens nøjes med at se den lille instruktionsvideo på hjemmesiden – så er de i gang.

Der er også et opgaveark i Opgavebanken med ekstra lærertips til arbejdet i klassen (Opgave 12).

Trin 1 Log ind, og se introfilm

Opdel eleverne i de grupper, som skal lave en kalender. Hver gruppe skal logge ind med UNI-login. Først får eleverne tilbudt **tre små introfilm, der giver baggrundsviden** om årets land. Herefter trykker de 'Start' og får så tilbudt at se en **kort instruktionsvideo**, der viser dem, hvordan de bruger værktøjet.

Tip: I behøver ikke manualer – instruktionsvideoen er nok. Den ligger i starten af værktøjet og i Filmbanken.

Tip: Her får du ekstra ideer til læreren.

Du finder gode tips om værktøjets ekstra muligheder i opgaven om Børnenes Egen U-landskalender i Opgavebanken (Opgave 12). Fx om lyn-produktioner, om de mindste klasser og om evalueringsloops.

Trin 2 Opret kalenderen

Først skal eleverne give deres kalender en titel, skrive, hvem der er med i gruppen, og hvem modtagerne er.

Så skal de **vælge antal låger**: 4 låger til en adventskalender, 7 låger til en ugekalender, 12 låger til et år (eller de 12 juledage fra 1. juledag til helligtrekonger) eller 24 låger til en julekalender.

Endelig skal de vælge et stort foto, der bliver **forsiden af deres kalender**.

Valgene foregår nemt og intuitivt. Eleverne kan senere gå tilbage og ændre deres valg. De kan fx ændre til at nøjes med færre låger, hvis de har svært ved at nå at blive færdige.

Når de er i gang med en kalender, kan de altid afbryde og genfinde den under 'Fortsæt på en kalender'.

Under 'Skolens kalendere' ligger alle de færdige kalendere.

Trin 3 Vælg panorama-billederne

Nu skal eleverne **vælge, hvad deres kalender skal handle om**. Der er seks tematiske vinkler at vælge imellem – fx 'Rwandas dyreliv', 'Hvad sker der i skolen' eller 'Den fattige del af byen'.

Hver vinkel har sit eget panorama, som eleverne skal researche i.

Det er et bredt billede, hvor eleverne skal panorere rundt for at finde hotspots, der rummer de fotos og fakta, som de senere skal bruge til at lave indhold til deres låger.

Jo flere vinkler de vælger, desto mere stof får de at arbejde med og fortælle om – men desto flere panoramaer skal de også gå på jagt i.

I nogle af vinklerne er der stof om emner, der også passer til fagmålene for N/T – fx om natur, dyr eller sammenligning af børns livsvilkår.

Trin 4 Værktøjssiden og målgruppen

For at give eleven et nemt overblik foregår alt arbejdet inde på én samlet side, hvor man bare scroller op og ned.

Den er opdelt i målgruppe, research og produktion. Man kan enten bygge sin kalender op trinvis fra en ende af, eller man kan gå frem og tilbage og ændre på alt, indtil man er tilfreds.

Først kan eleverne gå ind under 'Vores målgruppe' og notere deres overvejelser om, hvem de laver kalenderen til.

Noterne vises ikke på den færdige kalender.

Trin 5 Research

Nu skal eleverne undersøge panorama-billederne til de vinkler, de har valgt.

I hvert panorama er der små hotspots, de skal klikke på. Hvert hotspot rummer en faktatekst (med oplæsning) og en lille fotoserie. Man skal panorere i billedet for at finde alle hotspots.

Alle de fotos, eleverne finder og ser, bliver gemt i deres eget fotobibliotek.

Senere får de kun adgang til at bruge de fotos, de selv har set. I hvert hotspot kan de også skrive en note til sig selv.

BØRNE- 20 U-LANDS KALENDER

Arbejd på jeres egen u-landskalender

Her laver I jeres egen u-landskalender. Gå på opdagelse i panorama-billederne. Der findes i fotos og tekster, som I skal bruge til jeres låger. I kan skifte mellem at gå på opdagelse og lave låger.

Fantastiske Rwanda
Mikail og Anna

Trin 4 Hvordan skal historien fortælles?
Målguppen er dem, der skal modtage kalenderen. Hvad vil de synes er spændende?

Trin 5 Undersøg panorama-billederne
Alle de fakta og fotos, I finder her inde, kan I bruge til at lave indhold i jeres låger. Skift en note ved billedet, når der er noget, I gerne vil huske.

Trin 6 Lav indhold til lågerne
Her kan I oprette lågerne og lave indholdet til dem. Her får I også oversblik over, om I har låget nok + om det er færdigt.

Trin 7 Fantastiske Rwanda
Mikail og Anna - u. 8

Trin 8 Kalenderens indstillinger
Kalenderen er færdig.

Så enkelt er det: På den store værktøjsside har eleven hele produktionen i ét samlet overblik. Lågens indhold laves i et nemt lille værktøj, der åbner, når man klikker på en låge.

Trin 6 Lav lågernes indhold

Når man skal lave indholdet til sin kalender, kan man oprette en ny låge på tre måder: Klik på et tomt lågefelt, eller klik på knappen 'Lav flere låger' – eller bare klik direkte på en låge nede på kalenderen. Så kommer der et lille redigeringsværktøj frem til at lave indholdet til den låge.

Nu kan eleverne nemt lave lågens indhold færdigt med det samme, hvis de vil: De klikker på billedfeltet og vælger et **foto** fra deres fotobibliotek (her vises også de noter, de evt. har lavet i hvert hotspot). Så skriver de **overskrift** og en **billedtekst** samt til sidst den tekst, der skal stå uden på lågen (fx '1. december', 'februar' eller 'mandag'). Så er lågen klar.

Trin 7 Disponering

Man kan sagtens nøjes med bare hurtigt at udfylde lågerne én for én fra en ende af.

Men eleverne **kan også arbejde lidt med disponering og rækkefølge** – altså overveje deres stof og måde at fortælle på: Hvad er spændende for min målgruppe, og hvad skal de have at vide først?

For det første kan eleverne overveje lågens indhold: For hver låge skal de vælge et emne, den skal handle om. Emnet vises ikke på den færdige kalender. Det er kun for at hjælpe dem til at overveje, hvad de helst vil fortælle om. De får nogle forslag, men de kan også bare vælge 'Vi finder selv på noget' eller skrive et emne selv.

For det andet er det **nemt at flytte rundt på det indhold, man har lavet**. Værktøjet

viser et godt overblik over alle de låger, man har lavet. Man kan nemt ændre rækkefølgen på lågernes indhold ved blot at trække det hen på en anden låge.

Eleverne kan fx også starte med at vælge billeder til alle lågerne, så justere på rækkefølgen, så researche lidt mere og til sidst skrive de små tekster til.

De kan endda vælge at lave indhold til flere låger, end der er plads til – og så til sidst kassere de mindst spændende. Hvis de ikke når at lave indhold til alle lågerne i fx en 24-lågers kalender, kan de ændre den til fx kun at have 12 låger.

Trin 8 Udgivelse og statistik

Når eleverne trykker på 'Færdig', opfordres de til at tjekke alle deres kalender-låger grundigt en sidste gang. For **når de trykker 'Færdig', låses og udgives kalenderen på sin egen webside; og så kan de ikke komme tilbage og rette igen**. Nu kan eleverne under 'Skolens kalendere' finde deres egen. De kan også se, hvor mange der har åbnet deres kalender og hvornår.

Trin 9 Lav en reklame

Til sidst kan eleverne lave en flot reklame for kalenderen til deres målgruppe: En A4-plakat, som de kan printe eller sende som PDF. Der er et lille værktøj til at lave den under 'Lav reklame' inde på den færdige kalender. Her skal de igen vælge et foto, skrive en overskrift og en lille tekst.

De kan godt lave flere reklamer for hver kalender. **På reklamen står den unikke web-adresse, der giver modtageren adgang til præcis denne kalender.**

Når modtageren går ind på kalenderens web-adresse, kan hun se den, åbne låger og også sende den videre til andre.

Overblik: Kompetencemål for alle opgaverne

Her kan du se, hvilke kompetencemål du særligt får understøttet i dit fag, og hvilke af opgaverne der i særlig grad understøtter dem. Du finder alle opgavearkene inde i Opgavebanken på hjemmesiden i sektionen for lærere.

Kompetenceområder	Kompetencemål	Opgaveark
Dansk efter 2. klasse		
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	4, 8
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	3, 5, 6, 7
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	5, 8
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	2, 7, 8, 22
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	2, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	7, 8, 9, 10, 11, 12
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	3, 4, 9, 10
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer	30
Dansk efter 6. klasse		
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	9, 10, 11
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	8, 9, 11, 12
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	3, 4
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer	9
Idræt efter 2. klasse		
Alsidedig idrætsudøvelse	Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidede bevægelser i leg	26, 27, 28
Idrætskultur og relationer	Eleven kan samarbejde om idrætslige aktiviteter og lege	26, 27, 28
Krop, træning og trivsel	Eleven kan beskrive reaktioner på fysisk aktivitet	28
Idræt efter 5. klasse		
Alsidedig idrætsudøvelse	Eleven kan anvende grundlæggende, sammensatte bevægelser i idrætspraksis	26, 27, 28
Idrætskultur og relationer	Eleven kan deltage aktivt i idrættens kultur og fællesskab	26, 27
Madkundskab efter 4./5./6./7. klasse		
Madlavning	Eleven kan anvende madlavningsteknikker og omsætte idéer i madlavningen	25
Måltider og madkultur	Eleven kan fortolke måltider med forståelse for værdier, kultur og levevilkår	25

Inde i hvert opgaveark kan du se en detaljeret oversigt over, hvilke af de vejledende færdigheds- og vidensmål netop denne opgave særligt understøtter.

Kompetenceområder	Kompetencemål	Opgaveark
Natur/teknologi efter 2. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	17, 18
Undersøgelse	Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål	14, 17, 18
Modellering	Eleven kan anvende naturtro modeller	22
Natur/teknologi efter 4. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og tekniske problemstillinger	17, 18, 19
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	7, 8, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 29, 30
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	17, 18, 19, 22
Natur/teknologi efter 6. klasse		
Undersøgelse	Eleven kan designe undersøgelser på baggrund af begyndende hypotesedannelse	19
Matematik efter 3. klasse		
Matematiske kompetencer	Eleven kan handle hensigtsmæssigt i situationer med matematik	23, 24
Tal og algebra	Eleven kan udvikle metoder til beregninger med naturlige tal	23, 24
Matematik efter 6. klasse		
Matematiske kompetencer	Eleven kan handle med overblik i sammensatte situationer med matematik	23, 24
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	13, 15, 16
Billedanalyse	Eleven kan samtale om egne og andres billeder	13
Billedkommunikation	Eleven kan kommunikere gennem billeder	22
Billedkunst efter 6. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan eksperimentere med og udtrykke sig i billeder med vægt på tematisering	15
Håndværk og design efter 3./4./5./6. klasse		
Håndværk - materialer	Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk	16
Design	Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling	16
Musik efter 2. klasse		
Musikudøvelse	Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse	31
Musikforståelse	Eleven kan lytte til og udtrykke sig om musik	31
Sundheds- og seksual-undervisning efter 2. klasse		
Sundhed og trivsel	Eleven kan forklare, hvad der fremmer sundhed og trivsel i eget liv	19

Overblik: Her finder du alle årets film

FILM FRA UDENRIGSMINISTERIET

Velkommen til Rwanda (8 min)

Her får I en bred og spændende introduktion til Rwanda. Kom med til hovedstaden Kigali, hvor børn laver imigongo-kunst og danser traditionelle danse. En god film at indlede hele forløbet om Rwanda med.

Besøg en landsby (6 min)

Tag med ud på landet og se, hvordan børn og voksne lever i en landsby. I får også et godt indblik i, hvordan det er at gå i skole.

Den store sø (6 min)

I besøger den store Kivu-sø. I skal med ud at fiske sardiner i flotte træbåde midt om natten, med på markedet og ud i naturen, hvor der er flyvende hunde og svømmende køer.

Den fattige bydel (5 min)

Kigali er en moderne storby, hvor der også findes bydele, hvor de fattigste bor. I denne film kan I se, hvordan her ser ud, og hvad børnene laver.

Tæl til 10 på kinyarwanda (1 min)

Lær her, hvordan man tæller til 10 på det rwandiske sprog kinyarwanda.

Hvordan siger man hej? (1 min)

Lær at sige nogle enkle ord på kinyarwanda.

Børn viser rundt i Kigali (6 min)

Børn fra Kigali viser rundt i deres bydel med et GoPro-kamera. Filmen skal bruges til Opgave 21 Videoquiz.

FILM FRA UNICEF DANMARK

Mød Rwandas børn:

Film fra hjemmesidens temaside 'Rwandas børn' med interaktive portrætter af tre forskellige rwandiske børn.

Hjemme hos Florence (2 min)

Florence bor ved den store sø sammen med sin mor, far, bror og søster. Rundt om huset vokser bananpalmer. Florence viser, hvordan hun hjælper med at tænde bålstedet.

Florence går i skole (1 min)

Før Florence går i skole, hjælper hendes mor med at tjekke, at alt er pakket. Hun elsker turen til skolen langs søen.

Til søen med Florence (1 min)

Florence og hendes søster hjælper deres far med at gøre fiskegarnet klar. Bagefter leger de og hygger sig sammen.

Hjemme hos Keza (2 min)

Keza bor i hovedstaden Kigali sammen med sine søskende, sin mor og sin onkel. Hun viser sit hjem og deres gårdhave.

Med Keza til cykelakrobatik (1 min)

Keza elsker at cykle. Hver weekend træner hun seje cykeltricks sammen med sine venner i Kigali.

Keza henter vand (1 min)

Keza henter vand ved en vandpost et stykke fra huset. Det er nemt at gå ned ad bakken med de tomme dunke, men meget tungere at gå op igen, når de er fyldt med vand.

Hjemme hos Theobard (2 min)

Theobard bor i en landsby med sin bedstemor og sin lille kusine. I gården tørrer de majs. Udenfor venter vennerne.

Theobard i skole (1 min)

Theobard elsker at gå i skole og lære nye ting med vennerne. Det bedste er frikvartererne, hvor de spiller fodbold.

Til sundhedstjek med Theobard (1 min)

Tæt ved skolen ligger en lille blå klinik. I dag skal sygeplejersken tjekke Theobard og lytte til hans hjerte.

FILM FRA DR

DR Ramasjang: Jagten på regnbuens kloner

Ny fiktionsserie på Ramasjang, der starter med et ganske fredeligt besøg i Rwanda. De modige regnbuereddere Hr. Skæg og Motor Mille står pludselig overfor en helt ny modstander. Nemlig deres egne kloner! Klonerne vil stjæle den magiske regnbuenøgle og smadre regnbuen for altid. Tag med Hr. Skæg og Motor Mille på den spændende jagt gennem Rwanda for at redde regnbuens skæbne.

- Episode 1: Heksebeth tryller forkert (ca. 10 min)
- Episode 2: Klonerne vil stjæle nøglen (ca. 10 min)
- Episode 3: Pas på, Hr. Skæg! (ca. 10 min)
- Episode 4: Går klonerne i fælden? (ca. 10 min)
- Episode 5: Opgøret på regnbuelageret (ca. 10 min)

DR Ultra: 'Ultra Vildt' rejser til Rwanda

I dette afsnit af 'Ultra Vildt' rejser Jonas Madsen til Rwanda med en klar mission: at finde "The Big Five" – løve, elefant, bøffel, leopard og næsehorn. Det er Afrikas mest ikoniske dyr, som oprindeligt blev kendt som de farligste at jage. Jonas har kun tre dage til at finde dem alle. På jagten kører han gennem savannen i safaribil, for det er alt for risikabelt at bevæge sig rundt til fods blandt de vilde dyr. Undervejs kommer han tæt på nogle af verdens mest imponerende dyr og bliver klogere på deres adfærd – samtidig med at seeren får indblik i livet på savannen og naturen i Rwanda.

Årets sang: Regnbueredderne (ca. 2 min)

Årets sang til de yngste med Hr. Skæg og Motor Mille hedder 'Regnbueredderne'. I kan synge med i klassen – I finder teksten til sangen i Opgavebanken i hjemmesidens lærerunivers. Det er Opgave 31.

**FIND ALLE ÅRETS FILM PÅ
2026.U-LANDSKALENDER.DK**

Filmene ligger i Filmbanken inde i lærersektionen.

NB: DR's film bliver vist ovre på DR's hjemmeside.

Det rummer årets materiale

Lærervejledning: Fakta og baggrund om Rwanda. Overskuelig og grundig vejledning til forløbene, webværktøjerne og opgaverne, så alt er lige til at gå i gang med i klassen.

Elevbog: Spændende fortælling, 'Febervild', af Mette FINDERUP. Plus tre korte fabler med lavere lix – og inspiration fra Rwanda. Desuden masser af tegninger, fotos og fakta.

Læsestøtte med skærm-bøger og lydbøger: Elevbogens historie og fabler får du også som lydbøger og som skærm-bøger, hvor eleverne kan læse teksten og få den læst højt side for side. Find dem på hjemmesiden under 'Lydbøger' eller på siden 'Opdag Rwanda' (scroll ned til afsnittet 'Skole').

Lærerunivers på hjemmesiden: Opgavebank, Billedbank, Filmbank, lærertips, tutorials og meget andet til lærere.

Forløb: Fleksible forløb, der er brugsklare og målrettet flere fag og niveauer fra 1. til 5. klasse.

Masser af varierede opgaver: De er lige til at sætte i gang og grundigt beskrevet i opgavearkene, der ligger i Opgavebanken. Til Dansk, N/T, Billedkunst, Håndværk og design, Madkundskab og Matematik. Samt sjove aktiviteter og bevægelse.

Lav flotte fotohistorier: Komplet og nemt webværktøj til at producere fotohistorier med billeder, tekst og lyd. Alle vigtige tekster undervejs kan eleverne få læst højt. Alt arbejde gemmes automatisk med UNI-Login. Kan bruges på både PC og Mac, findes også som gratis iPad-app.

Byg selv en interaktiv 'Børnenes Egen U-landskalender': Nemt webværktøj, hvor eleverne selv producerer deres egne digitale lågekalendere, som de bagefter kan sende til fx forældrene. Bag lågerne fortæller de om forskellige sider af livet i årets land i fotos, overskrifter og små tekster. Kan bruges året rundt – ikke kun til julekalendere.

Elevunivers på hjemmesiden: I sektionen 'Opdag Rwanda' er der film, infografik, musik, quizzer, faktabøger og billedserier, som eleverne selv kan gå på opdagelse i. Plus menupunkter med adgang til webværktøjerne og andre elevrettede sider.

Her møder eleverne også Børnenes U-landskalender:

- **I lågejulekalenderen:** På bagsiden af den traditionsrige julekalender i pap vil mange af eleverne også møde årets land.
- **I tv-udsendelser på DR:** DR sender i efteråret 2026 en ny Ramasjang-serie med Motor Mille og Hr. Skæg, hvor de besøger Rwanda. Og UltraVildt sender Jonas Madsen på opdagelse for at finde nogle af savannens mest ikoniske dyr.

LÆRERVEJLEDNING, FEBERVILD

FORFATTERE: Michael Larsen og Christian Vaabensted

FOTO: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen

Særlige fotos:

Side 5 (Jonas Madsen): DR UltraVildt

Side 9 (Kongepalads): Wikimedia Commons

Side 10 (Id-kort): Alamy/ZUMA Press

Side 11 (Præsident Habyarimana): Wikimedia Commons

Side 11 (Børn i flygtningelejr): UN Photo/John Isaac

Side 12 (Præsident Kagame): Alamy/Samuel Ngendahimana

Side 15 (Kvinder i parlamentet): UN Women/Geno Ochieng

Side 32-34: Unicef/Lasse Bak Mejlvang

Side 35: Unicef Supply Division

Side 44 (Vandpost): Unicef/Lasse Bak Mejlvang

Side 44 (Motor Mille og Hr. Skæg): DR Ramasjang

REDAKTION OG PROJEKTLEDELSE: Christian Vaabensted, Publikum Kommunikation

LAYOUT/REPRO: Anna Olesen

WEBSITE, WEBVÆRKTØJER OG IPAD-APP: Udviklet af Pluralis

TRYK OG ISBN: Stibo Complete, sat med Barlow

Klassesæt, trykt: 978-87-94339-85-8

Lærervejledning, trykt: 978-87-94339-90-2

Lærervejledning, PDF: 978-87-94339-89-6

Elevbog, trykt: 978-87-94339-86-5

Elevbog, PDF: 978-87-94339-88-9

Bøgerne kan hentes som PDF: 2026.u-landskalender.dk

Trykte bøger kan bestilles på: 2026.u-landskalender.dk

ÅRETS ORGANISATION:

UNICEF Danmark: www.unicef.dk

UDGIVET AF UDENRIGSMINISTERIET

Synspunkter, der kommer til udtryk i materialerne, er forfatternes og ikke nødvendigvis sammenfaldende med Udenrigsministeriets.

Find hele materialet på
2026.u-landskalender.dk

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

unicef
for alle børn